

‘Mijn leven, een geschenk voor anderen

“Houd net zoveel van je medemens als van jezelf” (Gal. 5.14)

Godsdienst HAVO/VWO leerjaar 2

Inhoud

1. We lopen samen.....	3
1.1 Christenen, mensen van de weg	3
1.2 Kenmerken van een christen	4
1.3 Steeds weer kiezen voor liefhebben en vriendschap	10
2. Ik groei als persoon en als groep	14
2.1 Persoonlijke identiteit ontdekken als een groeiproces.....	14
2.2 Het omgaan van anderen met mijn gevoelens.....	16
2.3 Het evangelie helpt ons om onszelf beter te kennen.....	18
3. De Bijbel, het woord van God.....	22
3.1 Genesis, de wereld, Gods schepping	22
3.2 Een groep kan het leven van anderen beïnvloeden	25
3.3 De rechters en koningen.....	27
3.4 De koningen	28
3.5 De profeten.....	32
4. De woorden en daden van Jezus	35
4.1 Jezus als verteller.....	35
4.2 Jezus roept mensen bijeen	40
4.3 Jezus, een man van gebed en innerlijkheid	41
5. Maria in de Bijbel.....	44
5.1 Het gebed 'Wees gegroet Maria'	44
5.2 Maria in de Bijbel	45
6. Missie van de Kerk, het volk van God	50
6.1 Oorsprong van de Kerk.....	50
6.2 De Apostelen.....	52
6.3 Lessen uit het leven van de apostelen.....	55
7. De rol van Sacramenten in het omgaan met pijn.	58
7.1 De pijn in de wereld	58
7.2 Het mysterie van het kwaad.....	59
7.3 Hoe gaat Jezus om met pijn en lijden bij zichzelf en bij anderen?.....	60
7.4 Sacramenten die ons uitzicht en hoop geven bij lijden en pijn.	61
8. Advent, Kerstmis, Veertigdagentijd en Pasen	64
8.1 Adventstijd, Kerstmis en Epifanie	64
8.2 De Vastentijd, Goede week en Pasen	66
9. Ware liefde.....	77
9.2 En wat als wij echt van elkaar houden?	79
9.3 "Iedereen doet het toch?"	81

1. We lopen samen

Als mensen zijn wij niet alleen op de wereld. We behoren tot een gezin, familie, buurt, school, sportgroep, dansgroep, vriendenkring, een kerk enz. Dat zijn allerlei groepen waarin we functioneren. Als groep staan we sterk, alleen staan we zwak en liefdeloos. In het volgende lied komt het belang van samenhang en samenwerking in liefde, naar voren.

<https://youtu.be/Wajja2eSMys?si=7DRGh9FMiz5v6CjG> We are the world van Michael Jackson en anderen.

1.1 Christenen, mensen van de weg

Uit de openbaring van Jezus Christus ontstaat het Christendom. Het Christendom is een voorbeeld van hoe een groep zich kan vormen en hoe die groep (de apostelen van Jezus) zoveel mensen ter wereld hebben beïnvloed. *Het Christendom met als belangrijkste doel: God boven alles liefhebben en je naaste als jezelf, was via de apostelen een wereldwijde groep geworden, de christenen.* Het begon met Jezus en zijn leer en ging via zijn apostelen, later via de paus, de bisschoppen, de priesters, religieuzen en leken naar vele anderen overal ter wereld.

- De vroege Jezusbeweging werd door Lucas aangeduid als „**de mensen van de Weg**” (zie Handelingen 9, 2; 18, 25; 19, 9). Want geloven in Jezus is het gaan van een weg. Het is een mooie aanduiding van wat Kerk-zijn is: altijd weer op weg gaan, nooit denken dat we er al zijn, nooit menen dat we genoeg hebben gedaan.
- Christenen geloven **dat God de aarde en de hemel heeft geschapen. Jezus** wordt beschouwd als **de Verlosser van de mensheid** die werd gezonden om de zondes van de wereld weg te nemen. *Het christendom legt de nadruk op goed gedrag, mededogen, geloof in God en geloof in een leven na de dood (in de hemel).*
- Als christenen zijn we geroepen om **getuigen** te zijn. *Dit betekent openlijk bewijs geven van onze liefde voor God en voor andere mensen in onze gemeenschap, door de manier waarop wij ons geloof belijden en onze levens leiden.*
- De verrezen **Jezus vertrouwt erop, dat we zijn missie zullen voortzetten.** *Deze missie is, om de Blijde Boodschap van Gods liefde voor ons, verder te verspreiden.*

In het volgende verhaal, is Jeremy een goed voorbeeld van een getuige van Jezus' missie. Iemand die Gods liefde wil verspreiden voor iedereen, vooral degenen die in nood zijn.

Het verhaal van Jeremy

Jeremy eindigde als best geslaagde van zijn school. Zijn ouders waren zeer trots op hun zoon. Om hem te belonen wilden ze een nieuwe laptop voor hem kopen. Op een avond toen Jeremy door de krant zat te bladeren zag hij een foto van Tino, een jongen van zijn leeftijd, zittend naast zijn moeder.

De moeder smeekte om financiële hulp voor haar en haar zoon, want hun huis was verwoest tijdens een brand en ze hebben alles verloren.

Jeremy besloot toen dat in plaats van dat zijn ouders een nieuwe laptop voor hem zouden kopen, hij het geld liever wilde doneren voor deze familie in nood. Andere familieleden, burens en vrienden van Jeremy, bewogen door zijn daad, hebben besloten om ook geld te doneren en bij te dragen. Zo was Jeremy in staat om een grote som geld aan Tino's moeder te doneren.

Opdracht 1:

1. Wat komt bij je op wanneer je het woord 'getuige' hoort?
2. Op welke manier kan je een getuige van Jezus zijn thuis, op school en in de gemeenschap?
3. Heb jij ook verhalen van mensen zoals Jeremy, die een 'getuigenis van de missie van Jezus' zijn geweest in jouw leven of in het leven van anderen? Vertel jouw verhaal aan de klas.

1.2 Kenmerken van een christen

Zoals we al zagen, moet het leven van een christen, een getuigenis zijn van Jezus. *Men moet trachten om te allen tijde een licht, een hulp en een voorbeeld te zijn voor anderen.* Dit kunnen wij alleen bereiken als wij de kracht van de Heilige Geest in ons hebben. In deze paragraaf bespreken we **enkele kenmerken van een echte christen:**

1. Geloof, hoop en liefde

Geloof, hoop en liefde zijn drie kernbegrippen uit het christendom, vaak samen genoemd in 1 Korintiërs 13:13 in de Bijbel:

“Nu blijven geloof, hoop en liefde, deze drie, maar de grootste daarvan is de liefde.”

- **Geloof** betekent vertrouwen op God en geloven in Zijn aanwezigheid, beloften en leiding, ook als je Hem niet kunt zien.
- **Hoop** is het vol vertrouwen uitzien naar de toekomst en de hemelse zegeningen, gebaseerd op Gods trouw, dat er ondanks moeilijke tijden altijd uitzicht en redding is.
- **Liefde** is onvoorwaardelijke, zelfopofferende liefde voor God en voor anderen. In het christendom wordt liefde gezien als de belangrijkste deugd, omdat het de basis vormt voor hoe mensen met elkaar en met God omgaan.

2. Spiritualiteit

Spiritualiteit heeft te maken met de geest. Onze spiritualiteit maakt ons ervan bewust dat er iets is dat verder gaat dan wat wij zien en begrijpen. Je voelt dat er iets groters is dan jezelf. Het draait vooral om ervaring en gevoel. Religie en spiritualiteit liggen dicht bij elkaar, maar ze zijn niet hetzelfde.

Religie is een georganiseerd geloof, zoals het christendom, de islam of het jodendom. Je volgt bepaalde regels, rituelen en tradities. Er is vaak een heilig boek, zoals de Bijbel of de Koran. Het gaat om geloof in God (of goden) binnen een bepaalde groep.

In onze religie het christendom noemen we dat iets God, het Allerhoogste Wezen, en we weten dat we van Hem afstammen en dat we een relatie met Hem hebben.

3. Vriendelijkheid

Een vriendelijk persoon is iemand die het waard is om geliefd te worden, omdat hij/zij iedereen om zich heen werkelijk liefheeft, waardeert en respecteert. Het is niet zomaar een gebaar van beleefdheid, gewoon even omdat mensen het van je verwachten of omdat ze je prijzen. Vriendelijkheid is iets blijvends, je bent altijd dezelfde. Je geeft liefde zonder dat iemand of iets je daartoe dwingt. Laten we zo vriendelijk zijn dat iedereen zich prettig voelt in ons gezelschap.

4. Vriendschap

Vriendschap is één van de mooiste relaties die er tussen mensen bestaan. Het is

een gevoel van liefde voor je vriend/vriendin.

Vriendschap kun je niet afdwingen,

vriendschap geef je gratis weg.

Het is geen romantische liefde, maar een liefdesrelatie waarbij de vrienden bereid zijn om, indien nodig, hun leven voor elkaar te geven. (Joh. 15,13)

- Mensen van alle leeftijden kunnen vriendschap sluiten met mensen van hetzelfde geslacht, maar ook met mensen van het andere geslacht. Er is ook geen onderscheid tussen ras, religie of sociale status.
- *Een goede vriend* is iemand met wie je je vreugde en je verdriet deelt. Er kan geen sprake zijn van ware vriendschap als er egoïsme of hebzucht is. Dat is geen vriendschap, dat is interesse in bezittingen van de ander, en niet voor de ander als persoon.
- Om een *echte vriendschap* te bereiken, moet je werken aan een vriendschapsrelatie die gebaseerd is op liefde, respect en vertrouwen.
- Daarom kunnen we niet met iedereen bevriend zijn, want je kunt je niet op zo'n manier aan iedereen binden. Mensen kunnen veel kennissen, collega's en burens hebben, maar echte vrienden heb je meestal weinig.

5. Pijn en lijden

Niemand vindt het fijn om te lijden. Toch kan God ook in zulke moeilijke momenten iets goeds doen in ons hart. 'Mensen die niet door pijn worden opgevoed, zullen altijd net als een klein kind blijven, emotioneel onvolwassen.' Het leven leert ons niets als het ons niet leert pijn te verdragen. Pijn en lijden maken ons menselijker, barmhartiger en leert ons dingen die we anders misschien niet zouden begrijpen.

Lijden helpt ons om:

- te beseffen wat echt belangrijk is: gezondheid, vriendschap, tijd en niet alleen rijk zijn of populair zijn;
- te ontdekken dat materiaal ons niet gelukkig maken, maar dat liefde en vriendschap wél troost geven;
- vrijgeviger te worden, eerlijk te zijn over onze zwakke kanten, en te vertrouwen dat God ons helpt om te groeien.

Pijn verbindt ons op twee niveaus:

- maatschappelijk: we voelen mee met universeel leed, zoals dat van een moeder die haar kind verliest;
- persoonlijk: gedeelde pijn, zoals bij ziekte, schept een diepe solidariteit.

De Bijbel laat zien dat zelfs Jezus heeft geleden. Hij weet hoe het voelt. Maar juist door Zijn lijden bracht Hij liefde en hoop in de wereld. Als wij lijden, is God dichtbij. En vaak worden we er sterker, liever en dankbaarder door. *We hebben het vaste vertrouwen dat als we volhouden, we eeuwig bij God zullen leven.* (Romeinen 5:3-4)

6. Barmhartigheid en medelijden

Barmhartigheid of genade betekent dat je bereid bent om mee te voelen met het lijden en de ellende van de ander. Barmhartigheid manifesteert zich in

- vriendelijkheid,
- hulp bieden aan degenen die het nodig hebben
- en vooral in vergeving en verzoening.

Wij zijn allemaal afhankelijk van Gods genade om gered te worden. Als God geen genade met ons zou hebben, zouden we verloren zijn. *Ook wij moeten barmhartig zijn voor elkaar. Want wie zijn hart sluit voor barmhartigheid, sluit zijn hart voor God. God is in ons allemaal.* Jezus vraagt dat wij barmhartig zijn voor elkaar, dat onze offers en gaven God welgevallig zijn en dat wij Gods barmhartigheid mogen ontvangen. (Mt. 9,13 ; Mt. 5,7)

7. Medeleven

Mededogen of medeleven is het vermogen om de emoties van anderen te begrijpen en de wens om hun pijn te verlichten. Het gaat verder dan medelijden: het betekent dat je je verbonden voelt met iemand die lijdt en bereid bent om te helpen.

Zoals Paulus zei: "Medeleven lacht met wie lachen en huilt met wie huilen."

Het is onmogelijk om medelijden te hebben met een ander als je zelf nooit lijden en pijn hebt gekend, omdat je je niet kunt voorstellen wat de ander voelt. Paus Benedictus XVI merkt op: "Ouders willen tegenwoordig, met alle goede bedoelingen, hun kinderen soms beschermen tegen alle moeilijkheden, lijden en pijn. Dat betekent dat ze het risico lopen zwakke, onaardige en onbarmhartige mensen op te voeden. Omdat je, als je zelf nooit pijn en lijden hebt ervaren, geen begrip kunt opbrengen voor de ander die lijdt, laat staan dat je de behoefte voelt om hem te helpen."

Opdracht 2:

- Denk eens even na over jouw eigen gedrag en bedenk of je jezelf een barmhartig en meelevend persoon vindt. Licht je antwoord toe.

8. Bescheidenheid

Bescheidenheid of nederigheid betekent dat iemand beseft dat hij slechts een zondaar is en dat hij zonder de genade van God niets is. Hij erkent dat alles wat hij is, alles wat hij kan zijn, te danken is aan God, die alle eer en glorie verdient.

- De nederige mens verlangt niet naar persoonlijke roem, hij heeft geen valse trots, hij voelt zich niet meer dan een ander en hij is bereid de ander te dienen.
- *Nederigheid betekent niet dat je jezelf moet kleineren*, want we blijven mensen met waardigheid en we moeten gebruik maken van alle talenten en vaardigheden die God ons heeft gegeven. Alleen hoeven we niet op te scheppen en ons meer voelen dan anderen.
- *Een nederig persoon kan erkennen dat er iets mis is in zijn leven en kan dit veranderen, maar een trots persoon accepteert niet dat hij fout zit en kan de fout in zijn leven dus ook niet herstellen.*
- Nederigheid begint met jezelf kennen, jezelf accepteren zoals je bent, jezelf vergeten en jezelf inzetten voor anderen.

Als er één kenmerk van de mens is waar Jezus

voortdurend tegen is, dan is het wel hoogmoed. Dat was de kritiek die Hij altijd had op de Farizeeën, die dachten dat zij beter waren dan de rest. Jezus noemde hen hypocrieten,

graven op het kerkhof. Schoon en mooi aan de buitenkant, maar van binnen is het een en al rot. Jezus is ons beste voorbeeld van nederigheid. Hij werd geboren in een stal, rijdend op een veulen, Hij waste de voeten van Zijn apostelen en bovenal gaf Hij alle eer en glorie aan de Vader die Hem gezonden had. Hij heeft Zichzelf nooit verheven.

Opdracht 3:

- Lees de tekst van Mt. 18:1-5
Wat moeten we volgens Jezus doen om belangrijk te zijn in Gods koninkrijk?
- Lees Mt. 21, 28-32 en kiest de uitleg die er beste bij past.
Reflectievragen (persoonlijk of in groep)
 1. Met welke zoon identificeer jij je het meest, en waarom?
 2. Wie zijn vandaag de dag de "tollenaars en hoeren" die volgens Jezus eerder het Koninkrijk binnengaan?
 3. Wat zegt deze tekst over schijnheiligheid of oprechte verandering?

9. Persoonlijke realisatie en vreugde in het leven

Persoonlijke realisatie is wanneer iemand zichzelf begrijpt en de betekenis van zijn leven vervult. Het is wanneer een mens beseft waarvoor hij geschapen is.

- Een persoon die zich beseft dat:
 - God voor hem is, dus wie kan tegen hem zijn? (Rom. 8,31)
 - Dat niets of niemand hem kan scheiden van de liefde van God (Rom. 8:31-37)
 - Hij het leven met vaste tred tegemoet kan treden en nergens bang voor hoeft te zijn.

Opdracht 4:

- Analyseer jezelf aan de hand van de 3 punten van persoonlijke realisatie. Bedenk welk punt je al bezit en waar je nog aan moet werken.
- "Stap voor stap wandelen wij om te komen waar God wil dat wij komen. Luister naar het volgende lied dat dit zegt." https://youtu.be/L_TOa3J0Hm0?si=7TreMV4xW67A3xxj Step by step Evelyn Amo.

We hebben net de belangrijkste kenmerken van een christen, een getuige van Jezus, besproken. Hoe helpen deze kenmerken jou als je in de gemeenschap of een groep moet functioneren?

1.3 Steeds weer kiezen voor liefhebben en vriendschap

Het dubbelgebod van de liefde in Marcus 12,28-34

Een Schriftgeleerde vroeg aan Jezus: *"Wat is het belangrijkste gebod?"* In die tijd was dat een veelbesproken vraag, want in de Joodse wet stonden wel 613 geboden. Sommige mensen vonden dat ze allemaal even belangrijk waren, anderen dachten dat sommige geboden zwaarder wogen. De Schriftgeleerde wilde weten wat Jezus hierover dacht. Jezus antwoordde:

"Het eerste gebod is: Luister Israël! De Heer onze God is de enige Heer. Heb Hem lief met heel je hart, ziel, verstand en kracht. Het tweede is: Heb je naaste lief als jezelf. Er is geen groter gebod dan deze twee."

Met andere woorden: alles begint bij luisteren — naar God, naar jezelf en naar je naaste. Liefde vraagt om aandacht. Je kunt alleen van iemand houden als je écht luistert, als je oprecht geïnteresseerd bent in de ander.

De Schriftgeleerde begreep het goed en zei dat liefde belangrijker is dan offers brengen. Jezus zei tegen hem: “U staat niet ver van het koninkrijk van God.” Jezus bedoelde daarmee: je bent op de goede weg. Hij kijkt naar de stap die je al gezet hebt, niet naar hoe ver je nog moet gaan. Jezus vraagt geen volmaaktheid, maar wel dat je op weg gaat.

De kern van Jezus' antwoord is: 'God en de naaste liefhebben horen bij elkaar.' Je kunt het één niet doen zonder het ander. Het is geen wedstrijd tussen liefde voor God en liefde voor mensen, het hoort samen. Er zijn momenten dat gebed belangrijker is, en andere momenten dat hulp aan anderen voorop staat. Als er maar evenwicht is. Gebed brengt je tot dienstbaarheid, en dienstbaarheid brengt je dichterbij God.

Samengevat:

- Luisteren is het begin van liefde.
- Liefde voor God en voor mensen kan niet los van elkaar.
- Jezus vraagt geen perfectie, maar dat we op weg gaan.
- Liefde is belangrijker dan regels en offers.
- Gebed en inzet voor anderen horen bij elkaar.

Opdracht 5:

Vragen over het dubbelgebod van de liefde (Marcus 12,28-34)

1. Waarom stelde de Schriftgeleerde zijn vraag aan Jezus?

- A) Hij wilde Jezus in de val lokken
- B) Hij kende de geboden niet
- C) Hij wilde weten welk gebod het belangrijkste was
- D) Hij wilde discussiëren over offers

2. Hoe vat Jezus de wet samen?

- A) Bidden en vasten
- B) Alleen God liefhebben
- C) Liefde voor God én liefde voor de naaste
- D) De sabbat houden en geen varkensvlees eten

3. Wat betekent "Luister, Israël"?

- A) God wil dat je gehoorzaam bent
- B) Je moet naar het land Israël luisteren
- C) Alles begint met echt aandachtig luisteren
- D) Alleen Joden mogen luisteren

4. Waarom is liefde belangrijker dan offers volgens Jezus?

- A) Omdat offers verboden waren
- B) Omdat liefde uit het hart komt en oprecht is
- C) Omdat offers te duur waren
- D) Omdat Jezus tegen regels was

5. Wat bedoelde Jezus met: "U staat niet ver van het Koninkrijk van God"?

- A) De man was bijna in de hemel
- B) De Schriftgeleerde kende alle regels
- C) De Schriftgeleerde begreep wat echt belangrijk is
- D) De man stond fysiek dicht bij Jezus

6. Wat betekent het om God lief te hebben met hart, ziel, verstand en kracht?

- A) Alleen in de kerk bidden
- B) God eren met heel je leven
- C) Alleen met je verstand geloven
- D) Alleen liefdadigheid doen

7. Wat is belangrijk in het evenwicht tussen gebed en inzet?

- A) Meer bidden dan helpen
- B) Alleen maar bidden
- C) Het één mag het ander versterken
- D) Altijd iets doen, nooit bidden

8. Hoe kun je liefde tonen zoals Jezus bedoelt?

- A) Door vriendelijk en behulpzaam te zijn
- B) Door op regels te letten
- C) Door anderen te vertellen wat ze fout doen
- D) Door jezelf belangrijk te maken

9. Wat is volgens Jezus de belangrijkste richtlijn voor ons handelen?

- A) Gehoorzaamheid aan regels
- B) Liefde voor God en de naaste
- C) Vasten en bidden
- D) Preken voor anderen

2. Ik groei als persoon en als groep

Christenen zijn zoals we al gezien hebben in hoofdstuk 1 een volk onderweg. We zijn nog niet wat we moeten zijn als getuigen van Jezus. We moeten ons best doen om steeds niet alleen persoonlijk, maar ook als groep te blijven groeien.

2.1 Persoonlijke identiteit ontdekken als een groeiprocés

Jouw identiteit is 'wat jou typeert'. Zoals je een vriend(in) zou kunnen herkennen aan haar manier van lopen. Of als je een opmerking maakt waarbij anderen direct zeggen: 'Dat is weer typisch iets voor jou'.

Jouw identiteit maakt jou uniek. Maar wat is er dan zo uniek aan jou? In ieder geval is jouw vingerafdruk uniek. Maar ook jouw DNA. Heb je wel eens iemand ontmoet die precies dezelfde stem heeft als jij?

Dit komt omdat God ons allemaal uniek en eenmalig heeft geschapen. Er is geen ander precies zoals jij, er was nooit eentje geweest en er zal in de toekomst ook nooit iemand zijn die precies zoals jij zal zijn. Vergeet dus niet dat je exclusief bent. Heel veel mensen hebben wellicht dezelfde kwaliteiten of talenten als jij. Maar het zit in de combinaties van talent, kwaliteiten, vaardigheden, IQ, inzichten, ambities en dromen die je hebt, dat je jezelf onderscheidt van andere mensen, dat je een unieke en exclusieve individu. Het heeft ook te maken met o.a.:

1. Waar jij van gaat stralen of wat jou de tijd doet vergeten.
2. Waar jouw passie ligt.
3. Hoe je op verlies reageert.
4. Waar jij boos van wordt of furieus.
5. Waar ze jou voor mogen wakker maken.
6. Waar je niet over uitgepraat raakt of waar je het niet over wil hebben.
7. Waar je energie van krijgt en waar je moe van wordt.

Wanneer het over identiteit gaat, dan gaat het vooral over waarom jij de dingen doet zoals jij ze doet. Het onderscheid met anderen zit vaak niet in wat je doet, het onderscheid met anderen zit in hoe je de dingen doet en vooral in waarom je de dingen doet of niet doet.

Opdracht 1:

Noteer bij elk van de volgende punten wat bij jou het geval is. Vergelijk in een groep van 5 leerlingen jullie antwoorden en kijk hoeveel of hoe weinig jullie gemeen hebben.

1. Waar ga je van stralen of wat doet jou de tijd vergeten?
2. Waar ligt jouw passie?
3. Hoe reageer je op verlies.
4. Waar word jij boos of furieus van?
5. Waar zouden ze je wakker voor kunnen maken?
6. Waar raak je niet over uitgepraat of waar wil je het niet over hebben?
7. Waar krijg je energie van en waar word je moe van.

Werken aan jezelf is een blijvende opdracht

Het is heel belangrijk om persoonlijk te blijven groeien, want om je heen is alles in ontwikkeling en als jij jezelf niet verder ontwikkelt, dan heb je een probleem. Niet voor niets zeggen ze: "stilstaand water gaat stinken". Zelfverbetering en vooruitgang is belangrijk voor je geluk en die van anderen om je heen.

Wat zijn de voordelen van persoonlijke groei en ontwikkeling:

1. Je begrijpt jezelf beter en wordt bewust van je sterke en zwakke punten.
2. Het helpt je waarden en normen bepalen en je wensen en doelen bekijken.
3. Telkens als je een doel behaalt, geeft het jouw meer zelfvertrouwen.
4. Je begrijpt anderen beter en kunt sterkere relaties opbouwen.
5. Persoonlijke ontwikkeling geeft je voldoening, tevredenheid en nieuwe energie.

Opdracht 2:

1. Geef een voorbeeld en/of uitleg van elk van de 5 voordelen van persoonlijke groei in je eigen leven."

2.2 Het omgaan van anderen met mijn gevoelens

Het is goed dat je zelf keuzes wilt maken in je leven. Maar je hoeft niet alles alleen uit te zoeken. Anderen – jongeren én volwassenen – hebben ook met moeilijke dingen te maken gehad. Vraag dus hulp als je het nodig hebt.

Praat over hoe je je voelt

Soms voel je je niet fijn, maar weet je niet precies waarom. Dan helpt het om erover te praten met iemand die je vertrouwt. Heb je thuis problemen, zoals schulden, ziekte of verdriet door verlies? Praat er dan over met je ouders of andere familieleden. Jullie maken allemaal hetzelfde mee, maar kunnen er anders mee omgaan. Door te praten, begrijpen jullie elkaar beter. Ook met andere jongeren praten helpt. Je leert hoe zij met problemen omgaan, en misschien kunnen jullie elkaar helpen.

Je kunt praten met:

- je ouders of familie
- een vriend of vriendin
- je mentor of docent
- praat met een priester
- iemand van jongerenwerk, sportclub of kerk

Wees wel voorzichtig met wie je dingen deelt. Het is pijnlijk als iemand je vertrouwen breekt en je verhaal doorvertelt of online zet.

Omgaan met verraad

Verraad komt vaak van iemand die je vertrouwt: een vriend, familielid of partner. Dat doet veel pijn. Zo kun je met verraad omgaan:

1. Voel je emoties. Boosheid, verdriet of schaamte zijn normaal. Geef je gevoel een naam en schrijf het eventueel op.
2. Neem afstand. Vraag om ruimte als je de ander vaak ziet. Zo kun je nadenken en tot rust komen.
3. Wacht met grote beslissingen. Je hoeft niet meteen te breken met iemand of van school te veranderen, want je gevoelens kunnen veranderen. Geef jezelf tijd voordat je grote beslissingen neemt.
4. Neem geen wraak. Wraak lost niets op en je krijgt er vaak spijt van. Zoek hulp als je je boosheid niet kwijt kunt.

5. Praat erover. Zoek iemand die je vertrouwt, zoals een vriend of therapeut. Je hoeft niet iedereen te wantrouwen omdat je één keer verraden bent.
6. Vertrouw op gerechtigheid. Als gelovige mag je erop vertrouwen dat God voor je opkomt. Je hoeft geen wraak te nemen.
7. Ga biechten. De genade van het sacrament van de biecht is een grote hulp. Het is een bijzondere manier die God ons geeft om zijn genade te ontvangen en om genezing te ervaren..
8. Zoek spirituele hulp bij een priester. Een priester kan ons als geestelijke begeleider helpen, om moeilijke momenten in het leven beter aan te kunnen.
9. Probeer te vergeven. Vergeven is niet goedpraten, maar loslaten. Het helpt jou om verder te gaan en geeft rust. Je kunt op twee manieren vergeven:
 - a. *Zonder de relatie te herstellen.* Je kunt iemand vergeven, maar toch afstand houden. Tupac Shakur heeft het mooi gezegd:
"Just because you lost me as a friend, doesn't mean you gained me as an enemy. I still wanna see you eat, just not at my table."
 - b. *Met kans op herstel.* Praat samen open over wat er gebeurd is en probeer opnieuw vertrouwen op te bouwen

Hoe gaat Jezus met verraad om?

Het is één ding als een vreemde ons onrecht aandoet, maar de pijn die een vriend ons toebrengt, doet meer pijn dan wat dan ook. Onze menselijke reactie op verraad is om terug te slaan, maar Jezus niet! Als je lijdt onder verraad, wees dan gerust. Jezus kent je pijn en geeft ons manieren (door zijn genade) om onze reactie te modelleren om meer op de zijne te lijken.

1. Jezus handelde naar zijn onrustige geest.

Als iets niet goed zit, maken we vaak excuses voor het gedrag van iemand anders. Jezus deed dat niet. Zijn onrustige geest zette hem aan tot actie. Hij confronteerde Judas en zei tegen hem dat hij hem gaat verraden. Jezus wist wat Judas deed. Maar als je niet vermoedt dat er verraad in je midden is, luister dan naar je onderbuikgevoel. Als je geest verontrust is, graaf dan dieper om te begrijpen waarom. Soms merk je bijvoorbeeld dat er bij aankomst nauwelijks gesprekken gevoerd worden, of dat er alleen maar gebaren, gefluister, etc. gemaakt worden. Dan voel je dat er iets mis is.

De les is om niet de ogen te sluiten voor een verrader in ons midden. Het is een teken van kracht om naar degenen toe te gaan die ons beledigen in plaats van weg te schrikken.

2. Jezus, die wist wie Judas was, waste toch zijn voeten en noemde hem “Vriend.”

Hoe onmogelijk het ook klinkt, we worden aangespoord om net als Jezus te reageren wanneer we slecht behandeld worden. Leef, indien mogelijk, voor zover het van u afhangt, in vrede met allen. Geliefden, wreek uzelf nooit, maar laat het over aan de toorn van God, want er staat geschreven: *Mij komt de wraak toe, Ik zal vergelden, zegt de Heer. Integendeel, indien uw vijand honger heeft, geef hem te eten; indien hij dorst heeft, geef hem te drinken; want door dit te doen, zult u vurige kolen op zijn hoofd stapelen.* (Rom. 12,18-20)

Opdracht 2:

2. Lees Romeinen 12,14-21 en geef aan wat je gemakkelijk en ook wat je moeilijk vindt om na te leven.

2.3 Het evangelie helpt ons om onszelf beter te kennen

Wat moet ik doen in mijn leven?

Iedereen in de wereld moet een antwoord vinden op deze vraag om vervulling te vinden. Misschien heb je het antwoord nog niet, of misschien heb je het gevoel dat je op dit moment nog niet echt doet wat je moet doen. Eigenlijk is het antwoord op de vraag wat je moet doen heel eenvoudig: je moet gelukkig worden! Maar dat is eenvoudiger gezegd dan gedaan. Je mag je er zeker van zijn dat God met iedere mens een plan heeft, ook met jou! Hij wil dat je ten diepste gelukkig zult worden! Het begint echter niet met wat je doet, maar met een relatie met God.

God wil jouw geluk

God in de Bijbel zegt tegen jou: ‘Mijn kind, ik doorgrond je en ken je volledig. Ik weet wanneer je zit of staat. Ik weet alles wat je doet. (Ps. 139,1-3) Ieder haar op je hoofd is geteld (Mt.10,30) en Ik heb je naar mijn eigen beeltenis gemaakt. (Gen.1,27)

Ik heb je lichaam gemaakt en je gevormd in de buik van je moeder. (Ps.139,13). Ik ken de weg van jouw leven (Ps.139,16) en wil alleen maar jouw geluk. (Jak. 1,25) Je bent mijn kind

en ik ben je Vader die van je houdt (1 Joh. 3,1-2). Ik heb altijd van jou gehouden en zal altijd bij je zijn met mijn liefde. (Jer. 31,3)'. Wat we moeten doen en ons geluk liggen dicht bij elkaar. Daarom nodigt God je uit om volledig te vertrouwen op Hem en zijn liefde.

Maar hoe kun je geloven dat God van je houdt als je het al moeilijk vindt te geloven dat andere mensen (die je kunt zien) echt van je houden? Of als je niet of niet helemaal van jezelf kunt houden? Dat is een vraag waar iedereen een antwoord op moet vinden. Je mag er zeker van zijn dat God van je houdt zoals je bent, met je uiterlijk, talenten, en tekortkomingen.

Betekent dat dat je de hele dag mag zitten niksen, want God houdt toch van je zoals je bent? Nee, *je moet samen met God op zoek gaan naar de juiste manier om je leven in te vullen*. Hij wil je alles geven wat je gelukkig maakt. Maar in de drukte van elke dag is het best moeilijk om te beseffen wat God je wil geven.

Opdracht 3:

1. Lees Jeremia 29, 11-13 Wat belooft God ons hier?
2. Lees de volgende teksten en schrijf hoe ze jou kunnen helpen om samen met God je leven in te vullen
 - a. Gen. 1,27
 - b. Jozua 1, 8
 - c. Galaten 4, 6-7
 - d. Joh. 1,12
3. Hier volgen twee liederen die aangeven hoeveel God ons liefheeft.
<https://youtu.be/PtKKehayXjs?si=hYFgJF6ZlzbQDJp1> Nadie te ama como yo
Martin Valverde
https://youtu.be/slaT8Jl2zpl?si=ENuYNhY_zEHRFORp You say Lauren Daigle

Wat moet je dan doen?

Als je van God houdt dan wil je je leven aanpassen aan wat Hij graag ziet. In de 10 geboden laat Hij zien wat we moeten doen om gelukkig te kunnen leven. Jezus heeft ons het dubbelgebod gegeven: *“U zult de Heer uw God liefhebben met heel uw hart en met heel uw ziel en met heel uw verstand.... U zult uw naaste liefhebben als uzelf”* (Mt. 22, 37.39). Het dubbelgebod werkt naar twee kanten: we leven beter doordat we anderen helpen om beter te leven.

Een christelijke naastenliefde en zorg voor mensen die het minder goed hebben, gaat altijd samen met het vertellen over Jezus

(evangeliseren). Iedere christen is geroepen om anderen het evangelie uit te leggen. Het geloof in Jezus is het mooiste wat we hebben en we wensen anderen van harte toe om ook in Jezus te kunnen geloven.

Hoe kan je geloof groeien en je relatie met God beter worden?

Gods geboden zijn een hulpmiddel om als goede christenen in liefde met God en met anderen te leven. Wie groeit in zijn vriendschap met God, zal een groter verlangen hebben om zich aan Gods geboden te houden. Ook als dat betekent dat je daar iets voor moet opofferen. Want als je echt van God houdt, dan houdt je ook van datgene waar God van houdt. Jezus heeft ons Mattheus 25, 35-40 laten zien in van wat God van ons verwacht, BARMHARTIGHEID!

1. De lichamelijke werken van barmhartigheid:

1. Hongerige te eten geven
2. Dorstige te drinken geven
3. Vreemdelingen onderdak bieden
4. Naakten kleden
5. Zieken verzorgen en bezoeken
6. Gevangenen bezoeken
7. Doden begraven

2. De geestelijke werken van barmhartigheid:

1. Onderwijzen (onderricht geven)
 2. Goede raad geven
 3. Bedroefden troosten
 4. Zondaars terecht wijzen
 5. Bedreiging geduldig verdragen
 6. Wie je beledigt van harte vergeven
 7. Bidden voor levenden en doden
- (CCKK p. 210-211)

Door barmhartig te zijn doen we wat God van ons verwacht, groeien we als mens en als christen, en kunnen we echte geluk ervaren.

In 2 Petrus 1, 3-7 kunnen we lezen hoe ons groeiproces dan in 7 stappen zal verlopen:

'Doe daarom je best om door jullie geloof verstandig te worden. En door verstandig te worden zullen jullie God goed leren kennen. En door God goed te kennen, zullen jullie groeien in zelfbeheersing. En door te groeien in zelfbeheersing, zullen jullie groeien in geduld. En door te groeien in geduld, zullen jullie groeien in ontzag voor God. En door te groeien in ontzag voor God, zullen jullie groeien in de liefde voor de broeders en zusters. En

door te groeien in de liefde voor de broeders en zusters, zullen jullie groeien in werkelijk onzelfzuchtige liefde.' (Basis Bijbel in makkelijk Nederlands)

Opdracht 4:

- Met welke werken van zowel lichamelijke als geestelijke barmhartigheid zou je moeite hebben en welke doe je of zou je graag doen?
- Bij welke stap ben je in je groeiproces volgens 2 Petrus 1,3-7
- https://youtu.be/L_TOa3J0Hm0?si=YxazGuxjts3XiAmC Step by step Evelyn Amo

3. De Bijbel, het woord van God

Als we een nieuw apparaat kopen, dan krijgen we altijd een handleiding mee. In de handleiding laat degene die het apparaat gemaakt heeft, de koper precies weten hoe hij de apparaat moet gebruiken. Ga je links en rechts knoppen drukken, zonder de handleiding te lezen, dan loop je de risico dat je het apparaat beschadigt.

God als schepper van hemel en aarde heeft ook voor een handleiding gezorgd, de Bijbel. In die handleiding kunnen we lezen hoe we moeten omgaan met zijn schepping. Gaan we zomaar leven zonder in de handleiding te lezen wat Gods bedoeling is met onze leven, dan lopen wij ook de risico om ons leven en het leven van andere schepselen te beschadigen.

"De openbaring van God komt tot ons via de Bijbel (het Woord van God) en de Traditie van de Kerk. Zij vormen de kern van de groei die gelovigen en geloofsgemeenschappen helpt om hun geloof steeds verder te verdiepen." Zij helpen de gelovigen en de geloofsgemeenschappen om zich verder te ontwikkelen.

In dit hoofdstuk gaan we bekijken hoe God het geloofsgemeenschap van de Joden inspireerde, over het begin van de schepping.

3.1 Genesis, de wereld, Gods schepping

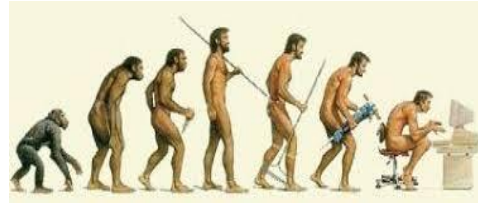
Het eerste boek van het Oude Testament, Genesis, begint met het scheppingsverhaal en over de geschiedenis van de joodse volk met zijn God. In deze geschiedenis gaat het niet om harde feiten, maar om wat de gebeurtenissen van toen nog voor de Jood betekent. Alle gebeurtenissen laten zien dat God van de mensen houdt. Maar ook dat de mensen hun God lang niet altijd trouw zijn geweest.

Het scheppingsverhaal, een voorbeeld

Het scheppingsverhaal is dan ook geen wetenschappelijke geschiedenis. Het is niet de bedoeling om wetenschappelijk aan te tonen hoe de wereld geschapen is, of hoelang de schepping geduurd heeft.

- Voor velen is het volkomen onbelangrijk of de aarde inderdaad precies zo is geschapen als in de Bijbel staat.
- Anderen daarentegen denken dat het scheppingsverhaal precies zoals het in de Bijbel staat, is gebeurd. Maar beide groepen geloven dat God de oorsprong van alles is.

- Er zijn ook mensen die helemaal niet in de scheppingsverhaal geloven. Zij geloven in de wetenschappelijke theorieën zoals de evolutieleer van Darwin. Ze geloven niet dat er een God is die alles geschapen heeft.

Zoals we al hebben gezien, is de Bijbel niet geschreven met de bedoeling om een wetenschappelijke verklaring van de schepping te geven. De bedoeling is vooral om te benadrukken dat het hele universum door God uit liefde en als iets goeds is geschapen. Ook wil het ons laten zien dat de zonde van de mens (de ongehoorzaamheid van de mens) negatieve gevolgen heeft, niet alleen voor het leven van de mens zelf, maar ook voor de hele schepping. Zo vormen de scheppingsverhalen het begin van wat men de heilsgeschiedenis noemt. Ze zijn een reflectie op de situatie van de mens die in zonde is gevallen en op wat God heeft gedaan om hem redding te brengen.

Opdracht 1:

- In de volgende video wordt de standpunt van de Katholieke Kerk uitgelegd.
<https://youtu.be/dk8UyM5BdCI> Video evolutie of schepping. Bekijk de video
- Bespreek de volgende punten:
 - Wat is de standpunt van de Katholieke Kerk?
 - Ben je ermee eens ja of nee? En waarom?

Het kwaad een domper op het bestaan

God heeft alles perfect geschapen maar het kwaad heeft een domper op het bestaan gezet. Er is kwaad in de wereld zonder dat je er vaak veel aan kunt doen.

- Soms overkomt het kwaad jouw gewoon: bv. Jullie spelen voetbal op straat, je schopt de bal en die bal breekt per ongeluk het ruit van de bureu.
- Soms is het kwaad met voorbedachte rade. Je gaat iets verkeerd voorbereiden, plannen. Door bv. Af te spreken om iemand na school, een pak rammel te geven.
- Kwaad kan gericht zijn op één persoon of een kleine groep, maar kwaad kan ook meer mensen tegelijk treffen: bv. hongersnood, oorlog, racisme. Feit is het kwaad je leven behoorlijk kan verzuren!

*Gelukkig proberen de meeste mensen iets tegen het kwaad te doen. Zo vechten vrouwen voor gelijke rechten, armen voor bezit, zieken voor beterschap, gevangenen voor hun vrijheid. Maar door al dat kwaad in wereld kunnen mensen zich afvragen of het leven wel de moeite waard is. Wat voor nut heeft het leven met al dat kwaad? *Al dat kwaad was niet de bedoeling van de Schepper geweest. Daarom wordt het kwaad zonde genoemd. Dat is letterlijk: je doel missen. Het kwaad staat als een muur tussen de mens en God en tussen de mensen onderling.**

In het boek van Genesis hoofdstuk 3 tot en met 11, laat God ons zien dat de kloof tussen de mens en God alsmaar groter wordt totdat het op den duur onoverbrugbaar lijkt. Dit kunnen we lezen in de deze verhalen die eigenlijk geen wetenschappelijke beschrijvingen zijn (waar gebeurd verhalen) zijn, maar mythen (een verzonnen verhaal rond een ware kern). Ze willen ons duidelijk maken hoe kwaad de kloof tussen de mens en God en de mensen onderling steeds groter maakt:

- **Adam en Eva:** Ongehoorzaamheid, de mens is zelf verantwoordelijk voor zijn daden en wil zelf bepalen wat goed en wat kwaad is. Ze willen niet naar God luisteren.
- **Kaïn en Abel:** Jaloezie/afgunst, Kaïn die zijn broer Abel het licht niet in de ogen gunt en hem daardoor vermoordt.
- **Noah en de zondvloed:** De mensen hebben zich God toegeëigend. Er was voor hen geen verschil meer tussen de mens en God. Mensen waren zo slecht geworden dat het één grote puinhoop werd. God had toen behalve Noah, zijn familie en enkele dieren, de aarde helemaal verwoest.
- **De toren van Babel:** Hoogmoed, hierin denkt de mens dat hij groter en machtiger kan zijn, dan hij werkelijk is. God moest ingrijpen door hun hoogmoed te vernietigen en hun taal te verstoren.

Bij al deze verhalen laat God ons zien, dat er kwaad is in de wereld en dat de mens steeds nieuwe manieren bedenkt om Gods bedoeling met de schepping te dwarsbomen. De geschiedenis van het joodse volk is dan ook een geschiedenis van trouw en ontrouw aan God, vanaf Adam en Eva tot in onze tijd. Maar steeds zal God de mens zijn reddende hand toesteken. Hij laat ons niet aan onze lot over.

"Vanaf Genesis hoofdstuk 12, waar Abraham als eerste Gods openbaring ontvangt, gaat het niet meer om mythen, maar om echte historische gebeurtenissen.

"Abraham, Isaac, Jacob en Jozef(onze aartsvaders, waren de eerste personen in de Bijbel die het leven van vele gelovigen en geloofsgemeenschappen hebben beïnvloed. In de volgende paragraaf zien we hoe zij dit gedaan hebben.

3.2 Een groep kan het leven van anderen beïnvloeden

We hebben al gezien dat alle nieuwe apparaten met een handleiding komen, om de koper te instrueren hoe hij het apparaat moet gebruiken. We hebben ook gezien dat de Bijbel onze handleiding is, die ons aangeeft hoe God zegt dat we moeten leven om gelukkig te kunnen zijn.

Maar er is ook een andere manier om te weten hoe je een nieuw apparaat moet gebruiken.

Dat is als iemand die al zo'n apparaat heeft, die de handleiding al had gelezen en die het apparaat al gebruikt, jou vertelt hoe je het apparaat moet gebruiken. Als je ziet hoe hij het apparaat gebruikt, dan ga jij het ook zo gebruiken.

Dat is wat er gebeurde met onze aartsvaders, (de eerste mensen die ons lieten kennismaken met God en ons inspireerden om in Hem te geloven), de rechters, koningen en profeten. Zij hebben allemaal het joodse volk beïnvloed.

1. Abraham en zijn familie

Toen Abraham 75 jaren oud was, in een crisismoment, omdat hij geen kinderen had en geen vast land bezat, hoorde hij de stem van God, die zei: *“Trek weg uit uw land, uw stam en ouderlijk huis, naar het land dat Ik u zal aanwijzen. Ik maak je stamvader van een groot volk”* (Gen. 12,1-2)

Zou je je zo iets kunnen voorstellen? Zou jij die onbekende stem gehoorzaamt hebben en alles verlaten om die stem te volgen? Abraham had het wel gedaan! Hij begreep er niets van, maar hij verliet zijn geboorteland met zijn familie en al zijn bezittingen, om Gods stem te volgen naar het beloofde land Kanaän. Bij iedere stap wees God hem de weg.

Die belofte van het beloofde land was voor Abraham niet zo moeilijk te geloven, maar de belofte dat hij stamvader zou worden van een grote volk, was wel niet zo makkelijk te geloven. Dit omdat hij al zo oud was en zijn vrouw Sara geen kinderen kon krijgen. Daarom zij hij tegen God: *“Heer God, wat heb ik aan uw gaven? Want ik blijf maar kinderloos.”* (Gen.15,2) God antwoordde dat hij erop moest vertrouwen dat hij veel nakomelingen zou krijgen. (Gen. 15,5) En dus koos Abraham ervoor om God te blijven vertrouwen.

Die nacht sloot God een verbond met Abraham om zijn belofte te bevestigen. God hield woord en Abraham kreeg ondanks zijn hoge leeftijd uiteindelijk een zoon met Sara, die hij Isaak noemde. Maar hoe ging het eigenlijk?

Opdracht 2:

1. Lees Genesis 15,2-5 en beantwoord de volgende vragen:
 - a. Wie neemt Abraham als zoon aan? (vers 3)
 - b. Wat zegt God daarop? (vers 4)
 - c. Wat belooft God hem? (vers 5)
2. Lees Genesis 16.2 en beantwoord de volgende vraag:

Welke oplossing bedenkt Sara?
3. Lees Genesis 17, 15-18 en beantwoord de volgende vragen:
 - a. Is God daarmee eens?
 - b. Wat belooft God opnieuw?
 - c. Hoe reageert Abraham daarop?

Als Abraham oud is, en zijn vrouw Sara gestorven en begraven, is de belofte van God nog maar gedeeltelijk vervuld. Abraham heeft een zoon, maar nog geen groot nageslacht. Hij heeft een stukje land, Sara's graf, maar nog geen beloofde land. Abraham gaat na de dood van Sara op zoek naar een vrouw voor zijn zoon Isaak. Dat ging in die tijd eenmaal zo.

Opdracht 3:

- Lees Genesis 24,1-67 om over het gezin van de tweede patriarch (Aartsvader) Isaak en zijn familie te weten te komen.
- Lees Genesis 27,1-46 om te weten wat er met Jacob en Ezau, de twee kinderen van Isaak gebeurd is
- Lees ook Genesis 28,10-36.
- Wil je het hele verhaal van de familie van Abraham kennen, dan moet je de hoofdstukken 25 tot en met 50 van het boek van Genesis lezen. Probeer elke dag een of twee hoofdstukken te lezen. Het is belangrijk dat elke christen, net als de jood, deze verhalen die de basis van ons geloof zijn, goed kennen.

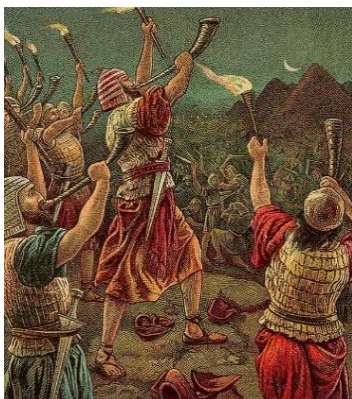
De verhalen van Jozef (Genesis 37 tot 50), de meest geliefde zoon van Jacob zijn ook belangrijke verhalen om te lezen. God is in die verhalen degene om wie alles draait. Hij voert in de mensen van het verhaal zijn plan uit. Hij leidt uiteindelijk al het kwade weer ten goede. Hoe meer we deze verhalen lezen, hoe meer ze ons geloof in God en het geloof van onze geloofsgemeenschap, onze kerk, zal vergroten.

Zo zien we hoe deze kleine groep van Abraham en zijn familie, het leven van alle joden en later ook de christenen (en gedeeltelijk zelfs de moslims), heeft beïnvloed. Al deze drie geloofsgemeenschappen, geloven in de God van Abraham.

3.3 De rechters en koningen

De geschiedenis van een koningshuis loopt vaak gelijk met de geschiedenis van het volk. Dat is in de tijd van Bijbel ook het geval. Daarom is het beschreven tijdperk van de rechters en koningen van groot belang. Zij waren ook mensen die het volk toendertijd hebben beïnvloed.

Na de grote uittocht uit Egypte, vestigden de joden zich rond 1200 voor Christus in Kanaän. Zonder meteen het hele land te veroveren. De stammen verspreiden zich tussen de vijandelijke steden en dorpen. Ze kwamen in aanraking met de andere gewoontes en gebruiken van die volkeren, en namen veel daarvan over. Maar hun godsdienstige gebruiken namen de joden wel niet over. Dit kwam vooral onder invloed van de profeten die hen leiding gaven. Langzaam maar zeker groeide het verlangen onder de joden om één volk in één land te worden. Ze wilden het land dat God hen gegeven had, helemaal voor zichzelf. De stammen kozen daarom krachtige leiders (rechters) die ervoor moesten zorgen dat de joden Kanaän helemaal zouden bezitten.

Rechters

De rechters zijn charismatische leiders of leidsters. Dat zijn mensen, door God geroepen, die iets warmes en goeds uitstralen. Hierdoor konden ze het volk gemakkelijk beïnvloeden en motiveren om voor hun land te vechten. Ze regeerden sinds de dood van Mozes over de

verschillende stammen. Onder hun leiding werd overwinning na overwinning behaald, zodat het land van de joden steeds groter werd. Voor de joden was dit een bewijs dat God met hen was.

Enkele bekende rechters waren: Debora, Simson, Gideon enz. In die tijd waren zowel de leiders als het volk trouw aan God, maar hadden Hem tegelijk ook vaak bedrogen. God blijft echter degene die telkens nieuwe kansen geeft. In de boeken Jozua, Rechters, Samuel en Koningen kun je over de geschiedenis van deze tijd lezen.

Opdracht 4:

1. Lees Rechters 14,5-9 en 15,14-17 en beantwoord de volgende vraag:
Waaruit blijkt de enorme kracht van Simson?
2. Lees Rechters 16 en beantwoord de volgende vragen:
 - a. Waarin schuilde de enorme kracht van Simson?
 - b. Wat had deze kracht met God te maken?
 - c. Simson ging zijn eigen weg. Geef aan hoe.
3. Op welke wijze redde God toch de joden?
4. Bekijk deze film om een beeld te krijgen van wie de rechter Simson was. Hoe hij trouw, maar ook ontrouw was aan God, maar God liet hem niet in de steek.
<https://youtu.be/-UruyNKEwNg?si=g6ZecTvZHFPjgVbK> Samson & Delila

3.4 De koningen

De koningen waren ook personen die grote invloed hadden op het joodse volk. Zij regeerden na de tijdperk van de rechters en waren op hun beurt ook soms trouw en soms ontrouw aan God.

Koning Saul

Toen de laatste rechter in de tiende eeuw voor Christus aftrad, wilden alle stammen één gezamenlijke leider en wel een koning zoals de andere volken hadden. De keuze viel op Saul, omdat hij met succes de vijandelijke volk van de Filistijnen had bestreden. Saul had

geen hofhouding en ook geen paleis. Hij was altijd op het oorlogsveld om voor zijn volk te strijden. Zolang hij voor zijn volk opkwam, was God met hem. Maar van de ene dag op de andere dacht hij alleen nog maar aan zichzelf. Zo stool hij op zekere dag een deel van de oorlogsbuit, juist het deel dat bestemd was voor God. Ook bedreigde hij zijn opvolger David met de dood. Tenslotte werd hij krankzinnig en beroofde zichzelf van het leven.

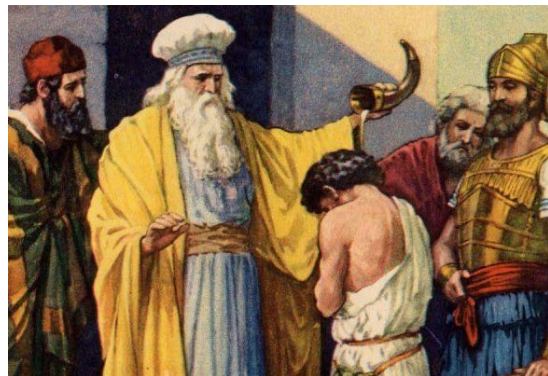
Opdracht 5:

1. Lees 1 Samuel 10,9 en 11,4-7 en beantwoord de volgende vraag:
Waaruit blijkt dat God achter Saul en het volk staat?
2. Lees 1 Samuel 13,5-14 en 15,13-35a. In welke verzen staat dat Saul God ontrouw is geworden.
3. Lees 1 Samuel 22,7-20 en beantwoord de volgende vragen:
 - a. Waaruit blijkt dat Saul jaloers is?
 - b. Hoe eindigt dit drama?
4. Lees 1 Samuel 31,1-6 en beantwoord de volgende vraag:
Hoe komt Saul aan zijn einde?
5. Bekijk het volgende filmpje van het boek Samuel 1 en 2
https://youtu.be/cIM0o_cHwos?si=LLUEHdAdYIGIbhh2 Het boek Samuel

Koning David en koning Salomon

Omdat Saul God ongehoorzaam is geweest, wordt hij als koning verworpen. David wordt naar voren geschoven als nieuwe troon kandidaat.

1. David komt uit de stam Juda , en is de zoon van Isaï . Hij groeit op in Bethlehem . Als God niet meer tevreden is over koning Saul , stuurt hij zijn profeet Samuel naar Bethlehem, naar het huis van Isaï. Daar zalft Samuel David, de jongste zoon van Isaï, tot koning. (1Sam.16, 1-13)

2. David is in staat de kwade geest van Saul te bedaren en deze wat op te vrolijken met zijn harpspel. (1 Sam.16,14-23)
3. David is in de oorlog de bevrijder van het volk, omdat hij Goliath heeft verslaan. (1 Sam.17)
4. De jonge David heeft ook het leven van koning Saul bespaart. (1 Sam. 24)

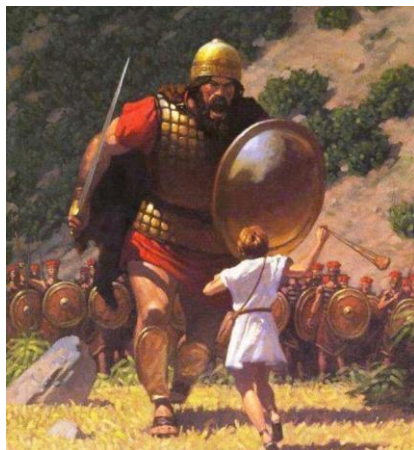
Hoe dan ook, in al deze verhalen is toch steeds God die en doorslaggevende rol speelt.

Toen David rond 1000 voor Christus het koningschap overnam, begon een nieuw tijdperk.

Alle stammen kozen hem tot hun gezamenlijke leider. Het joodse rijk werd machtiger dan ooit. David deed verschillende dingen:

- Hij had wel een grote hofhouding
- Hij trok de rechtspraak aan zich
- Hij haalde de ark van verbond naar Jeruzalem
- Hij voerde de dienstplicht in
- Hij hief hoge belastingen.

Hij was een geniaal staatsman die schitterde in liefde maar ook in haatgevoelens. Hij was ook net als zijn hofhouding, zijn leger en zijn volk zowel trouw als ontrouw aan God, maar God liet hem ook niet in de steek.

Opdracht 6:

De klas wordt in vier groepen verdeeld en elk groep gaat één van de volgende teksten lezen en samen bespreken. Daarna mag een of twee leerling(en) van elk groep de tekst vertellen aan de hele klas.

1. Lees 2 Samuel 7,1-17 en beantwoord de volgende vragen:

- Welke beloftes doet God aan David en zijn zoon Salomon?
- Hoe dacht David over Saul?

2. Lees 2 Samuel 8,1-14 en beantwoord de volgende vraag:

Waarom zou David in het begin van zijn regering zo populair zijn geweest bij het volk?

3. Lees 2 Samuel 11

Vertel in eigen woorden hoe koning David ontrouw was geworden.

4. Lees 2 Samuel 12

- Hoe maakt profeet Nathan David zijn fout duidelijk?
- Hoe reageert David daarop?

Koning Salomon

Na de dood van David volgde zijn zoon Salomo hem op. Hij was een heel ander soort koning. David had het joodse rijk met militaire macht groot gemaakt.

Salomo zou de geschiedenis ingaan als:

- Als degene die de tempel van Jerusalem heeft gebouwd.
- Als degene die bloeiende handel had gedreven met de landen van de Verre Oosten
- En als een koning met grote wijsheid. 1 Koningen 3, 16-28 is een bewijs van zijn wijsheid. En Doble R heeft er een mooi lied over gemaakt.

<https://youtu.be/eARTSTgX2SM?si=AymtKTJfqgxFI28h>

Salomon Doble R

Na de dood van Salomo ging het snel bergafwaarts met het rijk van de joden.

1. Het viel in twee stukken uiteen.
2. Vreemde volken brachten ellende en verdriet over het joodse volk. Zo werden de joden in de achtste eeuw voor Christus in gevangenschap weggevoerd door de Assyriërs. Tien stammen zijn toen verdwenen, alleen Juda bleef over. Sindsdien spreken we van joden.
3. En nog geen eeuw later hadden de Babyloniërs ook alle joden weggevoerd. We noemen die tijd De Babylonische ballingschap. In deze roerige jaren, nu er geen koning meer was, speelden de profeten een grote rol.

In deze geschiedenis van koningen en rechters wordt duidelijk hoe de joden zich langzaam een plaats veroverden tussen de overige volkeren om hen heen, zonder hun eigenheid te verliezen. Het was een proces van vallen en opstaan, van trouw en ontrouw, waarbij God altijd aanwezig was.

Opdracht 7:

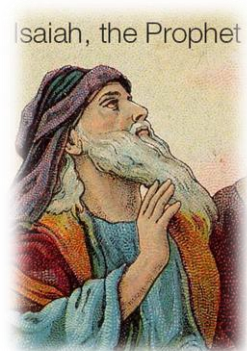
Bekijk de volgende filmpje over het boek van Koningen 1 en 2

<https://youtu.be/uhd7t7tPVQg> het boek koningen 1 en 2

3.5 De profeten

Profeten zijn door alle eeuwen in de joodse geschiedenis geweest. We kunnen ze grofweg in twee soorten verdelen:

1. Rondtrekkende beroepsprofeten ook wel nabi's genoemd
 - a. Ze zwierven in groepen door het land of was er altijd bij de heilige plaatsen.
 - b. Ze speelden een duidelijke rol in de eredienst.
 - c. Ook hadden ze soms een grote invloed op het politieke beleid van de koning.

2. De schriftprofeten

- a. Ze waren in tegenstelling van de nabi's nuchter en kritisch en raakten niet in ijlt toestanden.
- b. Ze maakten er geen beroep van, maar deden het uit idealisme, omdat ze zich door god geroepen voelden.
- c. Ze waren in de eerste plaats geen toekomstvoorspeller.
- d. Zij spraken namens God, maar hun eigen karaktertrekken en talenten speelden een grote rol bij het doorgeven van Gods boodschap.
- e. Ze leverden ongezouten kritiek, vooral als het land en het volk zich in crisis bevonden doordat:
 - andere volkeren de landgrenzen bedreigden
 - het volk God het verbond met God vergat
 - of de koning niet volgens de wet handelde.
- f. Ze roepen mensen soms met harde woorden tot orde.
- g. Maar als God eenmaal de mensen had gestraft, spraken ze woorden van troost en hoop.
- h. Ze waren het geweten van de volk. Een ondankbare taak, die ze niet zomaar zochten, maar een taak die ze in opdracht van God moesten doen.

De profeten waren geen schrijvers, hun gesproken woord was hun wapen. Ze spraken uiterst zorgvuldig, want hun woorden moeten immers als een bom inslaan.

Gelukkig waren hun woorden toch bewaard gebleven dankzij oplettende leerlingen die ze hadden opgeschreven. Profeten hadden ook veel invloed gehad op hun tijdgenoten. Enkele profeten waren Jesaja, Amos, Samuel, Jeremia, Nathan, Joël en Jona.

Opdracht 8:

1. Jesaja was een grote profeet. Lees Jesaja 1, 1-20 en 10, 1-2

- a. Wat verwijt God Juda?
- b. Hoe wordt de toestand van Juda beschreven?

2. Lees Jesaja 7,10-15.

Welke hoopvolle belofte wordt hier gegeven?

3. Lees Jesaja 43, 1-3

- a. Wat voor gevoel roept deze tekst in jou op?
- b. Welke mensen hebben volgens jou, in onze tijd grote invloed op de wereld?
- c. Wie is of was in jouw leven van grote invloed geweest?

4. Bekijk deze video's om een beter beeld te krijgen van de profeet Jesaja

<https://youtu.be/-mO9z9ggD48> (1)

<https://youtu.be/2wO0LZc6c50> (2)

4. De woorden en daden van Jezus

Sommige mensen beweren dat Jezus een gewoon mens was, die net als de profeten, geroepen was om over God te spreken. Maar als Jezus alleen een goed mens was, dan had Hij nooit kunnen beweren dat Hij God is. Als Hij dat wel deed zou Hij liegen en dus niet meer goed zijn. Maar gezien de goede, bovennatuurlijke dingen die Jezus deed en zei, moet de mens wel geloven dat Jezus de Zoon van God is. Al eeuwen lang hadden de profeten voorspeld dat God op een dag iemand zou sturen die deze dingen kon doen. (Jes. 29,18-19) God kwam zijn belofte na door de komst van Jezus, die altijd God was en als mens werd geboren. (Luc.2, 1-7) *Jezus is 100%God en 100% mens. Hij is geen half God, half mens!*

Jezus heeft met zijn eigen leven laten zien hoe je echt als christen kunt leven. Hij sprak niet alleen over de regels van God en over hoe we van elkaar moeten houden – Hij deed het ook zelf. Als mens liet Jezus zien hoe een perfect mens leeft. Wij kunnen proberen om Hem daarin te volgen. Zo helpen we mee aan onze eigen redding.

Dat is ook de reden waarom Jezus naar de wereld kwam: ***Hij werd mens om ons te redden van de moeilijkheden van dit leven, met al onze fouten en zonden.*** Hij wilde de weg naar het eeuwige leven in de hemel voor ons openmaken. En dat had geen gewone mens ooit kunnen doen.

In dit hoofdstuk gaan we enkele van de woorden en daden van Jezus bespreken zodat wij ook ons best kunnen doen om meer zoals Jezus te leven.

4.1 Jezus als verteller

Mensen in het Verre Oosten spreken vaak minder direct dan wij gewend zijn. In plaats van iets rechthoekig te zeggen, **vertellen ze het liever in een verhaal met een diepere betekenis.**

- Zo laten ze de ander op een respectvolle manier begrijpen wat ze bedoelen, zonder dat die zich schaamt of gezichtsverlies lijdt. Dit is een belangrijk onderdeel van hun cultuur, waarin beleefdheid en harmonie centraal staan.
- Daarnaast heb je ook dat de meeste mensen vroeger niet konden lezen of schrijven. Daarom waren verhalen een belangrijk middel om iets te leren. Een goed verhaal blijft in je geheugen hangen, waardoor je de les die het wil overbrengen gemakkelijker zal onthouden.

Opdracht 1:

Lees het volgende verhaal en probeer uit te maken wat voor les dit verhaal ons wil leren.

De Spaanse ezels

Pedro en zijn opa moesten een lange tocht maken. Ze zadelden de ezel en de oude man liet Pedro plaats nemen op het rijdier. Zij gingen op weg en naderden het eerste dorp waar ze doorheen moesten.

Toen ze op de markt kwamen, keken de mensen naar hen en mompelden: "Moet je kijken, die jonge knul laat die oude man lopen en zit zelf op de ezel." Pedro voelde zijn wangen rood worden van schaamte. Buiten het dorp stonden ze stil en wisselden. Opgelucht liep Pedro nu naast de ezel en opa zat in de zadel. Zo naderden ze het tweede dorp.

Toen ze op de markt kwamen, keken de mensen naar hen en zeiden: "Kijk nou eens, die oude man laat dat kind lopen, en zelf zit hij lekker op de ezel." Nu voelde de oude man zich beschaamd. Buiten het dorp hielden ze halt en opa beduidde Pedro dat hij achter hem op de ezel moet gaan zitten.

Zo gingen ze verder en naderden het derde dorp. Toen ze op de markt kwamen, zagen de mensen hen en begonnen te roepen: "Dierenbeulen, die gaan met z'n

tweeën op een ezel zitten." Pedro en opa schrokken hevig en wisten niet hoe gauw ze buiten het dorp moesten komen. Daar klommen ze van de ezel af, keken elkaar aan en liepen zwijgend naast de ezel verder, Pedro, links en zijn opa rechts van het dier. Zo naderden ze het vierde dorp. Toen ze over de markt kwamen, lachten de mensen hen vierkant uit: "Kijk eens wat een domkoppen. Ze hebben een ezel maar lopen er zelf naast!"

Gelijkenissen

Op deze manier heeft ook Jezus zijn onderwijs gegeven. Hij gebruikte veel verhalen om zijn leerlingen iets duidelijk te maken. Het was een lang of kort verhaal, die we gelijkenis noemen. In de Evangelieën zijn er ongeveer 40 van deze gelijkenissen van Jezus opgenomen.

Jezus nam een situatie uit het dagelijks leven, die iedereen herkende.

- *Daarmee maakte Hij voor zijn leerlingen begrijpelijk hoe het koninkrijk van God in elkaar zit.*
- *En maakte Hij hen vertrouwd met Gods manier van werken en hoe zij daarop moesten reageren.*

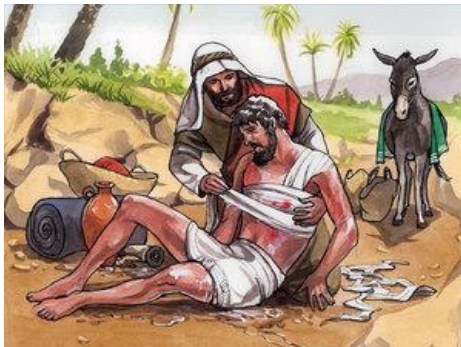
Als wij dit ook begrijpen, kunnen we daar rekening mee houden in ons leven. Dan krijgt ons leven meer betekenis. Leven met God kan ons leven veranderen en het tot een avontuur maken met een doel dat verder gaat dan dit leven.

Onderwijzen door gelijkenissen was niet iets dat Jezus zelf had bedacht. In alle culturen zijn verhalen altijd al het middel geweest om te onderwijzen, om wijsheid over te dragen. Ook de rabbijnen (joodse geleerden) deden dat. In het Hebreeuws heet zo'n gelijkenis masjaal, en in het Grieks heet het parabolè, parabool of parabel in het Nederlands en in het Papiaments parábola.

Als je een gelijkenis wilt begrijpen, moet je je afvragen welke les iemand met die gelijkenis wilt doorgeven. Meestal kun je daar makkelijk achter komen, bijvoorbeeld als Jezus antwoord geeft op een vraag die Hem wordt gesteld. In de gelijkenis van de barmhartige Samaritaan, geeft Jezus antwoord op de vraag: "Wie is mijn naaste?"

Opdracht 2:

Lees de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan in Lucas 10, 25-37 en probeer daaruit uit te maken wie ons naaste is.

Natuurlijk wist die Joodse man wie zijn naaste was, maar hij wilde Jezus met die vraag in een valstrik lokken. Want als je voor ieder die het slecht heeft, moet gaan zorgen dan heb je al gauw geen tijd en geld meer om zelf te leven. Hoe zou Jezus zich hieruit redden. Jezus liet door middel van die gelijkenis niet alleen aan de Joodse man, maar ook aan ons zien **dat**

naastenliefde praktisch is en nooit theoretisch. Door die gelijkenis kunnen we allemaal weten wie onze naaste is. Jezus zegt niet: "Wie is mijn naaste, maar: " Van wie ben ik een naaste?" *Onze naaste is degene die hulp nodig heeft en op wiens weg wij worden geplaatst. En jij bent dus iemands naaste als je hulp geeft aan iemand die hulp nodig heeft.*

Hoe kunnen we een gelijkenis uitleggen?

Wanneer je een gelijkenis leest, moet je op vier dingen letten:

1. Wat is de situatie van de toehoorders? Aan wie vertelt Jezus de gelijkenis?
Mensen komen met een vraag bij Jezus. Of er is iets gebeurd waarmee de discipelen niet goed raad weten. Dan geeft Hij hen een voorbeeld uit het dagelijks leven.

2. Wat is het schokeffect?

Een gelijkenis heeft altijd iets verrassends, een dramatische wending. Het loopt vaak anders af dan je had gedacht. Meestal is het begin vertrouwd. Iedereen herkent zich erin. Maar pas aan het eind komt de wending waar het omgaat.

3. Tot welke keuze roept het verhaal op?

Het gaat bij Jezus niet om de verhalen, maar zijn bedoeling is dat de mensen een keuze maken, vanuit hun eigen situatie. Anders loop je het gevaar dat je het belangrijkste van je leven misloopt. Je eeuwig leven!

4. Welke eenvoudige waarheid houdt Jezus ons hier voor?

Eenvoudig betekent niet makkelijk! Het betekent dat als je erover gaat nadenken, het eenvoudig te begrijpen is. Maar meestal niet zo makkelijk om het in de praktijk te brengen!

Als voorbeeld gaan we de gelijkenis van de rijke man en de arme Lazarus lezen en analyseren. (Lukas 16, 19-31)

Gelijkenis	De rijke man en arme Lazarus
Situatie van de toehoorders	Mensen waren heel religieus, maar tegelijk ook heel geldzuchtig.
Schokeffect	Zijn rijkdom helpt hem niet na de dood.
Keuze hier en nu	Luister nu naar Gods stem, de woorden van Mozes, de profeten en van Jezus.
Eenvoudige waarheid	Veel wat wij mensen belangrijk vinden is voor God niet belangrijk.

Opdracht 3:

Lees de gelijkenis van *de verloren zoon* Lucas 15, 11-32 en de gelijkenis van de *Barmhartige Samaritaan* in Lucas 10, 25-37. Leg deze gelijkenissen uit aan de hand van de vier bovengenoemde punten.

Soms gebruikt Jezus twee of drie gelijkenissen om hetzelfde uit te leggen. Wat wil Jezus met de volgende twee gelijkenissen uitleggen?

Het verloren schaap Lukas 15, 1-7

Het verloren geldstuk Lukas 15, 8-10

Jezus een man van gezag

In de tijd van Jezus mocht niet zomaar iedereen uitleg geven over de Thora (dat zijn de wetten van Mozes).. Alleen de bevoegde autoriteiten, zoals de Schriftgeleerden, mochten dat doen.

Jezus had geen officiële baan of positie in de tempel, dus eigenlijk had Hij volgens de regels geen recht om de Thora uit te leggen of mensen te vertellen hoe ze moesten leven. Maar toch deed Hij dat wél, en Hij deed het met een gezag dat zelfs sterker was dan dat van de Schriftgeleerden.

Sterker nog: Jezus legde de Thora uit met meer gezag dan Mozes zelf. Niet omdat Hij de regels wilde afschaffen, maar juist om ze helemaal af te maken en te laten zien wat ze echt betekenen (zoals Hij zegt in Mattheüs 5,17-19). Hij kon dat doen omdat Hij het deed met de macht van God. Jezus is namelijk God die mens is geworden, en daarom kon Hij de Thora op die manier uitleggen.

Sommige mensen vonden het nogal schokkend hoe Jezus over de wet sprak. Zo fel spraken toch alleen de profeten? Zij zagen hem dan ook als een profeet. De officiële uitleggers van de Thora wezen zijn visie helemaal af. En zelfs bepaalde familieleden en leerlingen hadden moeite met zijn uitleg.

Juist omdat Jezus zo heel anders over God dacht, week zijn mening over de Thora sterk af van die van de Schriftgeleerden. *Wetten zijn er, volgens hem, niet om mensen onder de duim te houden, maar moeten gezien worden als hulpmiddelen om Gods wil duidelijk te maken.*

Jezus kon goed spreken en als Hij sprak ging er iets van hem uit. Hij sprak niet agressief, maar open en zonder omwegen. Het gezag dat Hij uitstraalde, de kracht van zijn woorden, gaven de toehoorders het gevoel dat hier werkelijk iemand stond die door God gezonden was. Iemand die iets te zeggen had!

Een duidelijk voorbeeld van Jezus leermomenten was tijdens de Bergrede. Hier legde Jezus met gezag, open en zonder omwegen enkele wetten van God uit.

Opdracht 4:

1. We gaan beurtelings een stukje uit Mattheus hoofdstuk 5, 6 en 7 lezen. Bij elk tussenkopje is een ander leerling aan de beurt. Iedereen krijgt kans om zijn stukje voor te bereiden, zodat zij dat met gezag kunnen lezen. De anderen luisteren aandachtig naar al de lessen die Jezus ons geeft in die drie hoofdstukken.
2. Bespreek klassikaal, welke van deze lessen van Jezus, meer indruk op je heeft gemaakt.

4.2 Jezus roept mensen bijeen

Kort daarna ging Jezus naar een berg om tot God te bidden. Hij bleef er de hele nacht. De volgende dag riep Jezus zijn leerlingen bij zich. Hij koos er twaalf uit, en noemde hen 'apostelen'. De twaalf apostelen waren:

Simon, die hij ook Petrus noemde, en zijn broer Andreas. Verder Jakobus, Johannes, Filippus, Bartholomeus, Mattheüs, Tomas. En ook Jakobus, de

zoon van Alfeüs, en Simon de Zeloot. Ten slotte nog Judas, de zoon van Jakobus, en Judas Iskariot. Deze Judas Iskariot heeft Jezus later verraden. (Lc. 6, 12-16) Na Jezus' hemelvaart hadden de apostelen **Mattias** gekozen om de plaats van de verrader Judas Iskariot in te nemen.

Naast de Twaalf wordt **Paulus** ook tot de apostelen gerekend. Paulus heeft Jezus tijdens zijn aardse leven nooit ontmoet, maar Jezus riep hem na zijn verrijzenis om zijn apostel te worden. (Hand.9, 1-22)

Vissers van mensen

Jezus kwam om mensen dicht bij God te brengen. Hij had daar helpers voor nodig, en daarom riep Hij zijn leerlingen: *"Kom, en volg Mij, en jullie worden vissers van mensen."* (Mt. 5,18-22) *Daarmee bedoelde Hij: jullie gaan anderen helpen om God te leren kennen.*

Jezus koos twaalf apostelen. Net als er vroeger twaalf stammen van Israël waren, wilde Hij met deze twaalf apostelen, een nieuw begin maken. Samen bouwden ze aan wat we nu de Kerk noemen. *Daarom noemde men hen ook gewoon "De Twaalf".*

De apostelen leefden dicht bij Jezus. Ze luisterden naar Hem, zagen zijn wonderen en leerden hoe ze andere mensen konden helpen. Ze waren niet alleen leerlingen, maar ook vrienden.

Jezus roept ook ons vandaag nog. Hij zegt:

- "Denk niet alleen aan jezelf, maar kijk om naar anderen."
- "Leef niet zoals de wereld je vertelt, maar volg Mij."

Veel mensen zijn zoekende in eenzaamheid, verdriet, of omdat ze God niet kennen. **Jezus vraagt jou: wil jij ook een visser van mensen zijn?**

Opdracht 5:

De namen van de meeste apostelen worden nog altijd gegeven aan kinderen die nu geboren worden. Meestal worden die namen wat afgekort, zodat ze wat moderner klinken. Bijvoorbeeld: Andrea - Flip – Jan - Dré – Pierre - Jacoba - Tom - Piet - Jak - Sim - Peter - Tijs - Dries - Mattis - Petra - Kobus - Bart – Pieter - Jo - Simone - Hanne - Kobe - Thieu – Pedro - Andrés - Jaco - Jakob - Johan – Matteo – Filip.

1. Schrijf alle namen van de apostelen onder elkaar.
2. Schrijf de modernere namen hierboven achter de desbetreffende apostelnaam.
3. Ken je zelf ook nog andere (achter)namen die afkomstig zijn van de naam van een apostel? Schrijf ze dan op de juiste plaats op.
4. Vertel de klas van één of meer personen waarvan jij vindt dat ze een 'visser van mensen' zijn.

4.3 Jezus, een man van gebed en innerlijkheid

Jezus bracht de eerste dertig jaar van zijn leven door in een eenvoudig landelijk boerendorp in Galilea. Nazareth was toen een dorp met 1500 tot 2000 inwoners. Het bezat niets dat het ruimer bekendheid gaf. Het is te midden van deze eenvoudige en werkzame bevolking dat Jezus opgroeide. Hij bracht in Nazareth niet alleen zijn kinder- en jeugdjaren door, maar ook nog de eerste tien jaar van zijn volwassen bestaan. Hij was afkomstig uit een familie van timmerlui.

Zoals alle kinderen van Nazareth bezocht Jezus regelmatig de kleine rabbijnschool en de synagoge van het dorp. Daar leerde hij lezen en schrijven, en zelfs zingen en bidden. Naast de school was er de invloed van het gezin. Het speelde een doorslaggevende rol in de opvoeding van het kind. Zijn moeder Maria vormde met Jozef een gelovig en vroom paar, gehecht aan de regels van de wet van Mozes (Lc.2,22.27.59). Elk jaar gingen ze op bedevaart naar Jeruzalem. Dank zij hen werd Jezus reeds vroeg ingewijd in de liturgische traditie van Israël.

Jezus' deelname aan de gangbare joodse gebedscultuur.

Hoewel sommigen het waarschijnlijk achten dat Jezus zich bij dit dagelijkse ritme heeft aangesloten en dus driemaal daags de joodse gebeden bad, zijn anderen daar niet zo zeker van. In de evangeliën wordt er in ieder geval niet over gesproken, tenzij je Lc 4,16: 'en volgens zijn gewoonte ging hij op sabbat naar de synagoge' in deze zin opvat. Wel wordt verteld dat hij kritisch stond tegenover de manier waarop sommigen aan het openbare gebed deelnamen.

1. In Mt 6,5 zegt hij over mensen die rond de tijd van het middaggebed een druk punt opzochten om gezien te worden tijdens hun gebed: 'En wanneer je bidt, wees dan niet als de schijnheiligen; zij staan graag in de synagogen en op de hoeken van de straten te bidden, om op te vallen bij de mensen. Ik verzeker jullie, zij hebben hun loon al'.
2. In Lc 18,9- 14 neemt Jezus het op voor de tollenaar die achter in de tempel bleef staan en zijn ogen niet durfde op te slaan naar de hemel, tegenover de Farizeeër die zelf het middelpunt was van zijn eigen bidden.
3. En in Mc 11:15-17 treedt hij op tegen mensen die van de tempel een markthal maken. Veel meer is er over de deelname van Jezus aan het officiële gebedsritme van Israël niet te zeggen.

Hoe en wanneer bad Jezus?

Terwijl Mattheüs (Mt) en Marcus (Mc) vier keer vertellen dat Jezus bidt, spreekt Lukas (Lc), voor wie bidden een belangrijk thema is, elf keer over het bidden van Jezus. *In alle genoemde gevallen gaat het over het persoonlijke bidden van Jezus.* We moeten er rekening mee houden dat de evangelisten voor christelijke gemeenschappen schreven die een leven van voortdurend gebed leidden (Handelingen 2,42), en daarom was het niet nodig om dat onderwerp van het gebed steeds te herhalen. Dus Jezus zou wel talrijke andere keren gebeden hebben.

Jezus bidt:

1. vóór een belangrijke beslissing,
2. wanneer mensen hem enthousiast willen bejubelen en hij het nodig vindt zich te bezinnen op wat zijn roeping dan is,
3. uit dankbaarheid wanneer hij zelf erg enthousiast is,
4. en in tijden van crisis.

Opdracht 6:

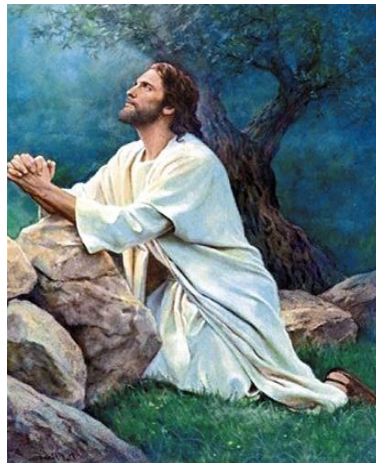
Lees de volgende Bijbelse teksten en geef aan bij welke van de 4 bovengenoemde punten het past. Doe het zo: Mt 14,23 bij punt 2

- a. Mattheüs 14,23; 11,25-27; 26,36-40.
- b. Marcus 1,35; 6,46;
- c. Lucas 3,21; 5,16; 6,12; 9,18; 10,21; 22,32; 23,34; 23,46.

Jezus zocht stilte en was graag alleen, zodat Hij met God, zijn Vader, kon praten. In Gods wil vond Hij kracht en steun om verder te gaan met wat Hij moest doen. Als Hij moeilijke situaties tegenkwam, haalde Hij steun uit de Joodse traditie. Hij gebruikte vaak teksten uit de psalmen en sprak over profeten zoals Jesaja, Mozes en Elia.

Van het gebed van Jezus kunnen we leren dat bidden een gesprek is tussen de mens en God. Maar het is niet alleen maar het mooi formuleren van woorden. In werkelijkheid gebeurt gebed vaak zelfs zonder woorden. *Bidden is een relatie met God. Een relatie van liefde. Soms is één gedachte of het verlangen naar God al een diep gebed.*

Bidden is iets dat met je hele bestaan te maken heeft, het draait om God – de bron van je geloofsleven. Bidden betekent: je op God blijven richten en contact met Hem blijven zoeken, want Hij is Degene die je blijft inspireren en steunen, elke dag opnieuw..

5. Maria in de Bijbel

Maria is sinds het begin een hevig punt van discussie geweest tussen de Katholieken en de andere christelijke gemeenschappen. In dit hoofdstuk gaan we de plaats van Maria in het mysterie van de kerk bekijken aan de hand van verschillende Bijbel teksten.

Waarom Mariadevotie als Maria geen God is?

Maria wordt dan wel 'moeder van God' genoemd, maar ze is gewoon een mens, geen God.

We aanbidden alleen God. Wel vereren we Maria, omdat ze door God is uitgekozen voor een heel unieke rol: ze is de moeder van Gods Zoon. Mariadevotie is dus de liefdevolle verering van Maria, de moeder van Jezus. Toen ze in verwachting was van Jezus zei Maria: "Voortaan prijzen alle generaties mijn gelukkig." (Lc. 1,48)

5.1 Het gebed 'Wees gegroet Maria'

Wees gegroet Maria

Wees gegroet Maria, vol van genade, de Heer is met u. Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is Jezus de vrucht van uw schoot. Heilige Maria, moeder van God, bid voor ons zondaars, nu en in het uur van onze dood. Amen.

Mariaverering of Mariadevotie is gebaseerd op de Schrift. Het meest bekende gebed tot Maria, **het Weesgegroet, is gebaseerd op verzen uit de Bijbel.**

- De aartsengel Gabriël zei tegen Maria: "Wees gegroet, vol van genade, de Heer is met U"(Luc. 1,28).
- En Maria's nicht Elisabeth zei: "Gij zijt de gezegende onder de vrouwen en gezegend is de vrucht van uw schoot" (Luc. 1,42).
- Ook noemde Elisabeth Maria de 'moeder van mijn Heer" (Luc. 1,43). Die term 'Heer' werd ook voor God gebruikt. Jezus is God, dus is Maria de moeder van God. Dat maakt Maria echter niet tot een godin: zij is altijd volledig mens geweest. **Omdat Maria de moeder van God in menselijke vorm is, kunnen we haar eren, net zoals Elisabeth dat deed.**

5.2 Maria in de Bijbel

De naam **Maria** komt van het Aramese woord **Maryam**. De precieze oorsprong van die naam is niet helemaal zeker. *Maryam* kan verschillende betekenissen hebben, zoals:

"gewild kind," "bitter," "opstandig," of "sterk water."

Als de naam uit het Oudegyptisch komt, zou het ook kunnen betekenen: **"geliefd" of "liefde."** In het Oude Testament komt de naam voor als **Miriam**, de zus van Mozes en Aaron. Volgens de Joodse traditie gaf Miriam het volk water in de woestijn, wat zou kunnen betekenen dat de betekenis **"sterk water"** het meest kloppend is.

We weten eigenlijk maar heel weinig over de moeder van Jezus. Maria leefde in een samenleving waarin vrouwen geen politieke of leiderschapsrollen hadden. Ze was de dochter van **Anna en Joachim** en verloofd met **Jozef**, een timmerman uit Nazareth.

In het Evangelie speelt Maria een **bescheiden rol**, want de boodschap van Christus staat centraal. Toch zijn de paar dingen die de evangeliën over Maria vertellen **heel diepgaand** en laten ze zien dat zij een belangrijke plaats had in het **verhaal van onze redding**

Hier volgen enkele Bijbelteksten waar men het over Maria heeft:

1. De boodschap aan Maria (Lucas 1, 26-38)

De roeping van Maria is één van de mooiste momenten in de Bijbel. De engel noemt Maria: **"Vol van genade."** Die woorden zijn heel diep van betekenis.

- a) In de oorspronkelijke tekst betekent 'vol van genade' zo iets als: *een beker die helemaal tot aan de rand gevuld is*. Dat wil zeggen: **Maria is helemaal vervuld van Gods genade en heiligheid**, zodat zij haar bijzondere taak kon vervullen.
- b) Dat Maria "vol van genade" is, betekent ook dat ze **vrij is van zonde**, want genade is juist het tegenovergestelde van zonde.

Maar zelfs al heeft God Maria voorbereid door haar te vullen met genade, **Hij dwingt haar niet**. Maria geeft **vrijwillig** haar **"ja"** aan God met haar antwoord:

"Zie de dienaar van de Heer, laat met mij gebeuren wat U gezegd hebt." . Maria laat zien wat ware vrijheid is: jezelf geven aan God, niet uit dwang, maar uit liefde. Door haar "ja" begint iets groots – een verhaal van hoop, verlossing en nieuw leven.

2. Het bezoek aan haar nicht Elisabeth (Lucas 1, 39-45.56)

In het Evangelie volgens Lucas krijgen we niet zomaar een mooi verhaal over twee vrouwen die elkaar ontmoeten. We zien **Maria**, jong en net zwanger, die haar nicht **Elisabeth** opzoekt. Ze gaat niet alleen om te helpen – ze gaat ook als **drager van een mysterie**: ze draagt **God zelf** in haar schoot.

Lucas laat ons iets diepzinnigs zien: **Maria is de nieuwe ark van het verbond**.

In het Oude Testament was de ark een heilige kist van goud, waarin de stenen tafels met de Wet lagen, dat was een teken van Gods aanwezigheid.

Maar nu, in Maria, is **God zelf lichamelijk aanwezig**.

3. Magnificat (Lucas 1, 46-55)

Het **Magnificat** is een soort **lof- of danklied van Maria**. De naam 'Magnificat' komt van het eerste woord in het Latijn: "**Magnificat anima mea Dominum**", wat betekent: "**Mijn ziel prijst de Heer.**"

In het evangelie van Lucas (hoofdstuk 1, vers 46-55) lezen we dat Maria, die zwanger is van Jezus, op bezoek gaat bij haar nicht **Elisabeth**, die ook een kindje verwacht. Op het moment dat ze elkaar ontmoeten, spreekt Maria deze bijzondere woorden uit. Het Magnificat is niet zomaar een mooi gebed. Het is een lied vol **hoop en blijdschap**, vooral voor de mensen die het moeilijk hebben. Maria zingt over hoe **God rechtvaardig is**, hoe Hij opkomt voor **de kleinen en armen**, en hoe Hij de wereld zal veranderen.

Ze laat zien dat ze vertrouwt op een God die niet vergeet, maar **ingrijpt en helpt**. In haar woorden herkennen we de **verwachting van het volk Israël**, dat al zo lang wachtte op een Redder – de **Messias**.

4. Geboorte van Jezus (Lucas 2, 1-7)

Maria wikkelt Jezus in doeken en legt Hem in een kribbe.

Ook het evangelie van Mattheüs vertelt ons over dit gebeuren, maar legt de nadruk op **Jezus als een nederige koning en als God**. Bijvoorbeeld door het bezoek en de aanbidding van de

Wijzen uit het Oosten (de magiërs). In het evangelie van Mattheüs verschijnt **Maria als de koningin-moeder**, die altijd aan de zijde van de koning staat.

5. **De 12-jarige Jezus (Lucas 2, 41-52)**

Dat Maria haar zoon niet ziet op de terugweg naar Nazareth baart haar grote zorg: samen met Jozef zoekt ze drie dagen naar haar zoon die ze uiteindelijk in de tempel van Jeruzalem vindt.

6. **De bruiloft te Kana (Johannes 2, 1-11)**

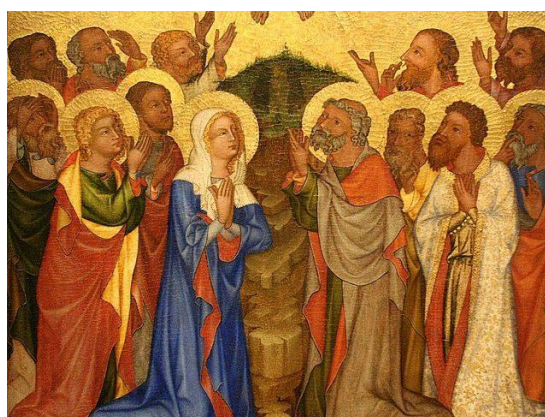
Het veranderen van water in wijn noemt Johannes het eerste openbare teken van Jezus' optreden. Maria speelt er een niet geringe rol: zij ziet de nood van de mensen en signaleert die aan Jezus, in het volste vertrouwen dat hij uitkomst brengt. In deze tekst staan de laatste woorden van Maria die in het evangelie opgetekend werden: 'Doe wat Jezus van je vraagt.' Maria is een en al verwijzing naar Jezus.

7. **Het lijdensverhaal van Jezus**

Dit verhaal laat Maria kennen als een moeder die de gewelddadige dood van haar zoon meemaakt. Wanneer iedereen denkt aan de ineenstorting van al wat hij aan hoop en moed bracht, is zij diegene die gelooft: zij blijft trouw en laat Hem niet in de steek!

8. **Pinksteren (Hnd.1,14; 2,1-13)**

De leerlingen zoeken, totaal verslagen na de dood van Jezus, steun bij elkaar en bidden. Maria is er ook bij, zij blijft verbonden met de leerlingen van Jezus. Zo wordt zij het symbool van het nieuwe volk van God.

Opdracht 1:

Met de letters achter de juiste antwoorden kun je een woord vormen waarmee men Maria benoemt.

1. Maria heeft als voorvader

- a. Mozes (A)
- b. Jesaja (I)
- c. David (O)

2. De verloofde van Maria heet

- a. Joshua (P)
- b. Jozef (N)
- c. Jona (M)

3. Maria woont in

- a. Jeruzalem (S)
- b. Jericho (T)
- c. Nazareth (Z)

4. De engel die aan Maria verschijnt heet:

- a. Nathaniël (U)
- b. Gabriël (E)
- c. Emmanuel (A)

Dit lied zong Maria na het bezoek van de engel

- a. Benedictus (B)
- b. Te Deum (R)
- c. Magnificat (L)

6. De nicht van Maria heet

- a. Elisabeth (I)
- b. Myriam (E)
- c. Bathseba (O)

7. Maria bevalt van Jezus in

- a. Bethlehem (E)
- b. Nazareth (A)
- c. Jeruzalem (U)

8. Na de geboorte van Jezus vlucht het gezin van Maria naar:

- a. Palestina (D)
- b. Egypte (V)
- c. Griekenland (H)

9. Maria en Jozef zochten Jezus gedurende

- a. drie dagen (E)
- b. vijf dagen (O)
- c. zeven dagen (I)

10. Maria en Jezus werden uitgenodigd op een bruiloft te

- a. Kafarnaüm (C)
- b. Kana (V)
- c. Kanaän (J)

11. De Maria maand valt in

- a. februari (D)
- b. mei (R)
- c. november (W)

12. Op 2 februari viert de Kerk

- a. Maria Lichtmis (O)
- b. Maria Boodschap (A)
- c. Maria Koningin (U)

13. Maria tenhemelopneming wordt gevierd op

- a. 15 maart (E)
- b. 1 mei (I)
- c. 15 augustus (U)

14. Het gebed dat christenen tot Maria bidden begint met de woorden:

- a. Onze Moeder (Z)
- b. Wees gegroet (W)
- c. Ik geloof (D)

Een naam die we voor Moeder Maria gebruiken is

.....

Opdracht 2:

Zijn deze stellingen waar of niet waar?

1. Maria is de moeder van Anna.
2. Maria ging op bezoek bij haar nicht Elisabeth.
3. Maria kreeg het bezoek van de engel Gabriël.
4. Maria wordt vooral gevierd in de maand november.
5. 'Goede dag Maria' is een heel bekend gebed.
6. De engel Michaël zei aan Maria dat ze moeder zou worden.
7. Toen Jezus twaalf jaar was, mocht Hij naar Egypte.
8. Jezus praatte graag met de rabbi's in de tempel.
9. Maria zocht samen met Jozef drie dagen naar Jezus.
10. Maria zag dat er onvoldoende wijn was op een bruiloft te Kana.
11. Toen Jezus stierf was Maria in Nazareth.

Opdracht 3:

Knipt het dominospel over Maria achter in de bijlage uit, en plakt het op een leeg blaadje.

Maria en de heiligen

Ook in de hemel wordt er gebeden. *De dagelijkse bezigheid van alle heiligen en engelen in de hemel is bidden! Daarom is het een goede gewoonte om aan Maria, de andere heiligen en de engelen te vragen of ze voor ons willen bidden.*

In de Bijbel zien we hoe mensen naar Jezus toekomen om voor anderen iets te vragen en Jezus luisterde naar die voorsprekers. Zo luistert Hij ook naar ons gebed en naar het gebed van de heiligen, zeker die van zijn Moeder.

Toch aanbidden we Maria en de andere heiligen niet. We aanbidden alleen God. Ons leven draait om Hem alleen. De heiligen kunnen we wel vereren. Dat betekent dat we hen eer brengen en hen vragen om met ons mee te bidden voor een bepaalde vraag (intentie). We richten onze smeekbeden tot hen in de hoop dat zij deze gebeden aan God zullen voorleggen. Zo bidden we samen met de heiligen. Natuurlijk kun je altijd rechtstreeks tot God zelf bidden. Maar ben jij in staat om net als Maria en de heiligen dag en nacht je smeekbede tot God in de hemel te richten?

6. Missie van de Kerk, het volk van God

Wanneer je het woord “kerk” hoort, denk je waarschijnlijk eerst aan een groot gebouw met een toren en een kruis erop. We hebben daar veel van in onze omgeving. Maar er is slechts één “Kerk” (met een hoofdletter “K”). Kerk is de gemeenschap van alle mensen die in Jezus geloven, de gemeenschap die is gesticht door Christus en die Petrus (de paus) en de apostelen (de bisschoppen) als fundament heeft. Dus, wanneer we het hebben over het kerkgebouw, schrijven we “kerk” met een kleine letter. Maar wanneer we spreken over de gemeenschap van gelovigen en de ‘instelling’ van de Kerk, gebruiken we een hoofdletter “K”.

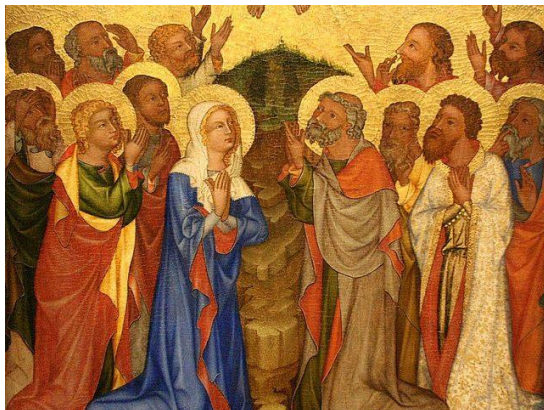
6.1 Oorsprong van de Kerk

Het diepste verlangen van God is dat op een dag alle mensen met Hem in de hemel zullen leven. Als voorbereiding daarop wil Hij iedereen samenbrengen in de Kerk. *Het is Jezus zelf die de Kerk heeft ingesteld. Hij riep de apostelen en leerde hen hoe ze zijn boodschap konden verkondigen aan alle mensen. Zo maakte Hij een begin met de steeds groeiende gemeenschap van mensen die bij Hem horen: dat is de Kerk. "Ook vandaag leert Jezus al zijn leerlingen via de Kerk hoe ze moeten leven en bidden.* (Mt. 6,5-6)

Kerk

Het **Pinksterfeest** werd gedurende geschiedenis om verschillende redenen gevierd:

1. Vijftig dagen na Pasen werd in het oude oosten het **Pinksterfeest** gevierd. Op de laatste dag van de tarweoogst (wanneer het graan bruin wordt en klaar is om tot meel verwerkt te worden), bracht men een dankoffer in de tempels.
2. De Joden vormden dit feest om. Ze herdachten op die dag het verbond met God dat gesloten was op de berg Sinaï. De dag waarop God als vuur neerdaalde en de wet aan Mozes gaf. Net als met Pasen kwamen bij deze gelegenheid duizenden pelgrims naar Jeruzalem, waaronder veel joden uit de diaspora. Dat zijn joden die niet in Palestina woonden, maar verspreid leefden in andere landen rond de Middellandse Zee.
3. Het christelijke Pinksteren, waarover we lezen in het tweede hoofdstuk van de Handelingen van de Apostelen, betekent iets speciaals. Het is de dag waarop de

Kerk echt begon te groeien. Het is de dag waarop de Heilige Geest als vuur in de harten van de apostelen kwam en liet zien dat God echt aan het werk was. De leerlingen gingen naar buiten, vol van de Heilige Geest, om over God te vertellen. Iedereen kon hen verstaan in zijn eigen taal. Zo ontdekten de apostelen dat, ook al was Jezus

teruggegaan naar Zijn Vader, Hij hen niet had achtergelaten. Jezus kwam juist als een sterke kracht naar hen toe, en gaf hun moed en kracht om Zijn boodschap met anderen te delen.

Opdracht 1:

1. Lees Handelingen 2, 1-13
 - a. Welke twee symbolen worden in dit verhaal gebruikt?
 - b. Welke wonder gebeurd in vers 6?
 - c. Hoe reageerden de omstanders?
2. Lees Handelingen 2, 14-41
 - a. Wat was het doel van de toespraak van Petrus?
 - b. Wat was het gevolg van de toespraak van Petrus?
 - c. Lees Handelingen 2, 42- 47
3. Noem de verschillende beschreven kenmerken van de eerste christenen in de volgende verzen:
 - a. Vers 42
 - b. Vers 44
 - c. Vers 46
4. Wat was het gevolg van dit manier van leven?
5. Lees Handelingen 5, 1-11. Hieruit blijkt dat de eerste christengemeenschappen ook de nodige problemen kenden. Wat was in dit geval het belangrijkste probleem? Licht je antwoord toe.
 - a. Liegen
 - b. Hebzucht
 - c. Ongeloof

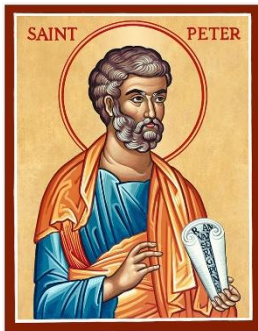
6.2 De Apostelen

In het begin werd de Kerk geleid door de Apostelen en later door hun opvolgers, de paus en de bisschoppen. Jezus koos 12 apostelen om:

- de Kerk te leiden,
- sacramenten te bedienen
- mensen te genezen
- duivels uit te drijven
- en vooral om het Evangelie te verkondigen.

De Apostelen waren altijd dicht bij Jezus en moesten na zijn dood het Evangelie verspreiden als leiders en eerste bisschoppen van de Kerk. Jezus wees Petrus aan als hun aanvoerder. (Mt. 16,18)

Petrus

Simon Petrus is een van de twaalf leerlingen van Jezus. Simon Petrus was de eerste der apostelen. Na de Hemelvaart van Jezus nam hij de leiding van de jonge kerk in handen. Simon, zoon van Jona, werd geboren in Betsaïda, een dorp aan de noordzijde van het Meer van Galilea.

Petrus heeft een sterke band met Jezus, ondanks zijn impulsieve karakter en zijn verloochening wanneer Jezus gevangengenomen wordt. Later wordt Petrus een belangrijke leider in de vroege Kerk. Petrus nam in de eerste gemeente van Jeruzalem een vooraanstaande positie in. *De meeste volgelingen waren in het begin joden. Maar later kwamen daar steeds meer niet-joden bij. Dat leidde tot de nodige spanningen, de zich vooral concentreerden rond de besnijdenis.* Want de niet-joden wilden zich niet laten besnijden. Bij besnijdenis neemt men de voorhuid van de penis weg. Door de besnijdenis

- a) wordt het kind opgenomen in de joodse gemeenschap
- b) en krijgt het deel aan het verbond met God.

Opdracht 2:

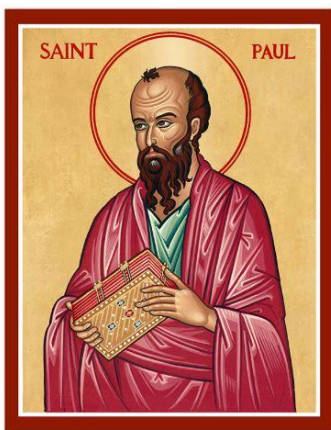
Lees in groepen van 3 leerlingen Handelingen 10, 1- 48 en beantwoord de volgende vragen:

1. Wie was Cornelius?
2. Wat ziet Petrus in zijn visioen?
3. Waarom gaat hij met de twee knechten mee?
4. Wat was voor een jood verboden? (vers 28 en volgende)
5. Waarom doet Petrus dat toch?
6. Vertel in eigen woorden wat er in vers 34 staat.
7. Waarom doopte Petrus de heiden Cornelius?

Petrus werd uitgebreid door God gebruikt om het Evangelie te prediken aan de Joden en de heidenen. Hij reisde naar Samaria en andere plaatsen en uiteindelijk naar Rome, waar hij de marteldood stierf.

Er is overvloedig getuigenis in de vroege Kerk dat St. Petrus rond 66 n. Chr. in Rome werd gekruisigd onder de vervolging van keizer Nero. De kerkelijke tradities stellen dat hij ondersteboven werd gekruisigd omdat hij zichzelf niet waardig achtte om op dezelfde manier als Jezus te sterven.

Paulus

Vooraf na het conflict met Petrus speelde Paulus een grote rol in de verkondiging van het Evangelie

. Aan hem is het te danken dat de leer van Jezus verbreid werd in de toenmalig bekende wereld. Paulus komt uit Tarsus, een Romeinse provincie op Silicië. Hij was een jood die in de diaspora leefde. Waarschijnlijk was hij van hoge geboorte, want zijn familie bezat het Romeinse burgerrecht. Hij studeerde in Jeruzalem bij rabbi Gamaliël, hierdoor kende hij de Thora heel goed. Hij sloot zich aan bij de Farizeeën en hij was ook tegen de christenen. Hij speelde een grote rol bij de vele vervolgingen en arrestaties van de joden op de christenen. Hoe komt het dat Paulus een belangrijke Apostel van Jezus werd?

Opdracht 3

1. Lees Handelingen 5,12-21.
 - a. Welke overeenkomst lees je hier tussen Jezus en zijn apostelen?
 - b. Hoe reageerde de joodse overheid?
2. Lees Handelingen 8,1-3.
 - a. Welke deed Saulus hier tegen de christenen?
3. Lees Handelingen 9, 1-19.
 - a. Probeer in één zin samen te vatten wat hier gebeurt.
 - b. Waarom zal Saulus na zijn bekering een nieuwe naam Paulus, krijgen?

Paulus veranderde

In plaats van christenen te vervolgen, werd hij een toegewijd en trouwe aanhanger van de christelijke beweging. Paulus werd de apostel van de heidenen genoemd. Na een betrekkelijke rustige tijd in Palestina besloot hij de boodschap ook ergens anders te gaan verkondigen en trok hij toen de wereld in. Op zijn vele reizen maakte hij veel bekeerlingen en stichtte hij nieuwe gemeenten. Daar hield hij schriftelijke contact mee. Hij schreef brieven, meestal naar aanleiding van conflicten en meningsverschillen onder de bekeerlingen van de gemeenten. Veel van deze brieven(13) zijn bewaard gebleven in het Nieuwe Testament.

Hoewel zijn dood niet in de Bijbel staat, is het een van de best gedocumenteerde martelaarschappen in de vroege kerk. *Talrijke vroege kerkvaders schreven dat hij rond 66 na Christus door keizer Nero met een zwaard werd onthoofd, mogelijk op hetzelfde moment als Petrus.* Paulus invloed op de verspreiding van het christendom is enorm groot geweest.

De andere Apostelen

Hoewel de Schrift ons niet veel vertelt over hoe het met de andere apostelen verging na het boek Handelingen, hebben we wel verschillende bronnen uit de traditie van de kerk die ons vertellen over de verdere gebeurtenissen in hun leven en bediening.

Opdracht 4:

In een groep van 2 à 3 leerlingen gaan we informatie opzoeken over twee van de andere apostelen en presenteren dit voor de klas.

6.3 Lessen uit het leven van de apostelen

Wanneer we een overzicht bekijken van het leven van de Apostelen, kunnen we veel diepgaande dingen begrijpen over deze mensen.

1. Ten eerste waren ze normale mensen.

In feite waren velen van hen gewone mensen, vissers, belastinginnemers, ijveraars of rebellen. Ze waren niet het soort mensen waarvan verwacht werd dat ze de maatschappij zouden revolutioneren. Maar ze veranderden de hele wereld. Ze verrichtten veel wonderen, genazen de zieken, ontsnapten uit gevangenissen, bleven ongedeerd door branden en zelfs vergiftiging. Ze schreven diepgaande evangeliën en brieven die nog steeds relevant zijn voor de kerk van vandaag. Hoe was dit mogelijk? Vanwege de kracht en de zalving van de Heilige Geest op hen.

2. Ten tweede maakten ze fouten, net als wij.

Sint Petrus ontkende Christus. Sint Paulus was koppig en vervolgde eerder de volgelingen van Christus. Toch ontvingen ze allemaal vergeving van God en bleven ze groeien in de genade die hun werd gegeven. Judas Iskariot was de enige uitzondering. In plaats van zich tot God te wenden voor vergeving voor zijn verraad, pleegde hij zelfmoord. We moeten onthouden dat dezelfde genade en vergeving van God die aan de apostelen werd gegeven, voor ons beschikbaar is in de Kerk, in de sacramenten. Laten we onthouden dat we altijd hoop hebben vanwege de genade en transformerende genade van God.

3. Ten derde, alle apostelen omarmden het lijden ter wille van het Evangelie.

Behalve St. Johannes werden alle apostelen gemarteld en stierven als martelaren. Te beginnen met St. Jacobus de Meerdere, dronken ze allemaal “de beker die Jezus dronk”. Zelfs vandaag de dag erkent de Kerk de prijs die de apostelen betaalden om haar fundamenten te leggen, in die zin dat de meeste iconen die de apostelen afbeelden hen tonen met het instrument dat met hun dood in

verband staat. Ook wij worden geroepen om in de voetsporen van de apostelen te treden door het lijden te omarmen. Laten we niet bang zijn voor ontberingen ter wille van Christus. Laten we ervoor kiezen om te lijden ter wille van Hem die alles voor ons opgaf.

De opvolgers van de Apostelen

De opvolgers van de Apostelen zijn de bisschoppen, waarbij de bisschop van Rome, de

paus, de leiding heeft. De taak van de bisschoppen is nog steeds dezelfde als die van de Apostelen:

1. Leiding geven aan de Kerk (besturen),
2. Jezus aanwezig stellen in de sacramenten (heiligen)
3. En overal over Jezus onderwijzen en verkondigen (onderrichten).

Als opvolgers van de Apostelen zijn de bisschoppen op een bijzondere manier verbonden met Jezus en zijn Kerk. Zij hebben de taak om te waken over de waarheid van het geloof en om die door te geven. Om dat steeds zonder fouten te kunnen doen, heeft Jezus zijn Heilige Geest beloofd aan de Kerk, de “Geest van de Waarheid”. (Joh, 14,17)

Hoe kan ik met al die slechte priesters nog in de Kerk geloven?

De kranten staan van tijd tot tijd bol van verontwaardiging, bijvoorbeeld als een priester of bisschop ernstig de fout ingaat, en terecht! Van een bisschop of priester mag je verwachten dat hij zo goed mogelijk zal leven. Maar ondanks de grote gave van de priesterschap, blijven priesters zwakke mensen die grote zonden kunnen begaan. Hoewel de mens goed is geschapen, heeft hij een neiging tot het kwade. De geschiedenis van de Kerk laat zien dat er in alle eeuwen rotte appels zaten tussen de christenen, ook bij de priesters, bisschoppen en religieuzen.

Het begon al met het verschrikkelijke verraad van Juda Iskariot (Mt. 26,14-16). Maar ook Petrus bleek een man te zijn die fouten maakte, hij verloochende Jezus zelfs! (Mt. 26,69-75)

Hetzelfde geldt voor zijn opvolgers: geen mens is zonder fouten en zonde (1Joh.1,8-10). Het is duidelijk dat misdaden gestraft moeten worden, zowel door mensen als door God. St Augustinus zei: “God zal de slechte herders ter verantwoording roepen voor zijn schapen en voor hun dood.”

Je kunt je afvragen waarom Jezus toelaat dat er rotte appels in de Kerk zijn. Hij wil dat er zoveel mogelijk mensen zich afkeren van de zonde en de liefde aanvaarden. Rotten appels worden getolereerd omdat ook zij redding nodig hebben. Sint Paulus riep de leiders van de Kerk op: ‘Zorg goed voor uzelf en voor heel de kudde waarover de Heilige Geest u als leiders heeft aangesteld om de Kerk van God te weiden” (Hand.20,28).

Hoewel de mensen in de Kerk kunnen zondigen, is de Kerk zelf zonder zonde. Dit is omdat Jezus zonder zonde is, en de Kerk zijn Lichaam is. (Kol.1,18) Daarom kun je de Kerk geloven, ook als de priesters soms zwaar zondigen. De Kerk verkondigt de woorden van

Jezus zonder fout. De Heilige Geest staat daarvoor garant. Daarom kunnen we de woorden van St Augustinus over slechte priesters ter harte nemen: “ *Doe wat ze je zeggen, maar doe niet wat zij doen*” (Mt. 23,3).

Jezus zorgt ervoor dat – hoe slecht de priester misschien ook is- hij toch de Sacramenten geldig en volledig kan doorgeven.

Jezus koos Petrus als leider van de Kerk, ondanks zijn menselijke zwakheid en zei: “Ik heb voor je gebeden dat je geloof niet zou bezwijken; als je eenmaal tot inkeer bent gekomen, sterk dan op jouw beurt je broeders” (Luc. 22,32). Ook jij wordt gevraagd om te bidden dat de paus, bisschoppen en priesters hun grote taak met eerlijkheid, geloof, liefde en standvastigheid kunnen blijven vervullen!

7. De rol van Sacramenten in het omgaan met pijn.

Veel mensen hebben het idee gelukkig te willen of moeten zijn, en zien dit als hun doel. Maar is dit wel realistisch? Je kunt je afvragen of het voor mensen wel mogelijk is om altijd en constant gelukkig te zijn. Maar wat houdt geluk dan in? Dat je nooit eens in de put zit? Of alles hebt dat je hart begeert? Of helemaal geen zorgen hebt? En als je dit hebt bereikt, wat dan?

7.1 De pijn in de wereld

Gelukkig zijn is niet een permanente staat van zijn, maar eerder een gemoedstoestand die ook weer kan veranderen. *Het is dus eigenlijk niet mogelijk om permanent gelukkig te zijn.* Dit komt doordat er van alles in ons leven en in onze maatschappij gebeurt, waardoor onze stemming continu beïnvloed wordt. *Ons leven bestaat nu eenmaal uit hoogte- en dieptepunten.* Dit geldt voor grote gebeurtenissen zoals je diploma behalen, maar ook bijvoorbeeld het verlies van een dierbare. Daarnaast zijn er ook kleine dingen die ons humeur constant positief en negatief beïnvloeden. Zo kun je het ene moment genieten bij het strand of het carnavalsfeest, maar sta je het volgende moment op de terugweg boos en gefrustreerd in een lange file te wachten.

Het streven om altijd gelukkig te zijn

Tegenwoordig ligt er steeds meer nadruk op het belang van een gelukkig en zorgeloos leven. Door de toenemende invloed van sociale media zien we steeds meer van de leukste momenten van iemand. Hierdoor ontstaat er een vertekend beeld van de realiteit. Want wat is geluk eigenlijk? Ben je bijvoorbeeld gelukkig als je in een mooi groot huis woont met alles erop en eraan? Of ben je pas gelukkig als je gezond bent, of bewust van je eigenwaarde?

Heel vaak denken we bij geluk aan blij zijn of je goed voelen. We zien geluk dan als precies hetzelfde als vrolijkheid of tevredenheid. Maar eigenlijk is geluk meer dan dat. Het betekent dat je leven zin en betekenis heeft – en dat geeft waarde aan elk moment in je leven.

Geluk heeft ook te maken met goed leven (zoals God het bedoelt), dus doen wat juist is. Dat betekent dat je zelfs midden in pijn of verdriet toch gelukkig kunt zijn – al is het misschien geen compleet geluk.

Echt volledig geluk, dat is iets wat we pas in de hemel zullen ervaren – een geluk dat voor

altijd blijft. Hier op aarde kunnen we dat wel een beetje ervaren, maar er is altijd een risico dat we het weer verliezen.

Veel mensen willen vervelende en sombere emoties niet voelen. Dit is begrijpelijk, want deze emoties zijn niet fijn. Toch is het ook belangrijk om negatieve emoties te voelen en te doorstaan. *Zonder dalen zijn er immers geen pieken.* Ervaar je het lijden niet, dan kun je het geluk niet waarderen! Het verliezen van een dierbare, een liefdesverdriet of het doubleren, zijn voorbeelden van situaties die negatieve en sombere emoties kunnen opbrengen. Lijden, net als geluk, hoort bij de mens. Lijden komt op veel manieren voor.

- Je kunt lichamelijk iets mankeren en pijn hebben.
- Maar er is ook geestelijk pijn, b.v. als iemand je beledigt of vernedert, of als je denkt goede ideeën te hebben, maar niemand begrijpt je.

De wereld is vol van lijden en dood. Telkens horen wij mensen klagen en vragen:

”Waarom, oh Heer? Wat hebben wij verkeerd gedaan? Waar is dat goed voor? Waar blijft de goedheid van God?”

Opdracht 1:

Maak in groepjes van 2 leerlingen een poster met aan de ene kant plaatjes van het menselijke lijden en aan de andere kant plaatjes van wat we kunnen doen om het menselijk lijden te verhelpen.

7.2 Het mysterie van het kwaad

Als God alleen maar goed is, hoe kan Hij dan het kwade gemaakt hebben? Als Hij alles kan, waarom doet Hij niet iets aan al dat kwaad in de wereld? Waarom grijpt God niet in? Waarom laat Hij door al dat kwaad zoveel pijn en lijden toe?

Uiteindelijk zullen we deze vragen nooit helemaal kunnen beantwoorden. We spreken over het 'mysterie van het kwaad'. Kwaad is de verdraaiing van het goede, het is alles wat tegen Gods Wil ingaat.

God heeft ons gemaakt om van Hem en van elkaar te houden. We zijn in staat om in vrijheid te kiezen voor het goede, het schone en het ware. Maar die vrijheid kunnen we ook verkeerd gebruiken door te kiezen voor het slechte, het zondige en het kwade. Ook al gaat dat lijnrecht in tegen Gods wens voor ons.

Je kent vast de ervaring dat je iets doet, terwijl je weet dat je dat eigenlijk niet moet doen.

Diep van binnen weet je dat je een verkeerde keuze maakt, maar je doet het toch. Je laat je

ertoe verleiden, bijna tegen je eigen wil in. Dit is een voorbeeld van de invloed van het kwade in je leven.

De strijd tussen de keuze voor het goede en die voor het kwade is in iedere mens aanwezig. Al hoeven we de Bijbelse vertelling van de zondeval van Adam en Eva niet in alles letterlijk te nemen, bevat deze wel belangrijke waarheden. Op een poëtische manier laat dit verhaal zien dat zelfs de eerste mensen verleid werden om te kiezen voor het kwade. Geen enkele mens kan aan die ervaring ontkomen. Dat is het gevolg van wat we de *erfzonde* noemen. In zekere zin 'erven' we de zonde van onze voorouders.

Onze zonden zijn het gevolg van de verzwakking van de menselijke natuur na de eerste zonde. *Door de eerste zonde van Adam en Eva ervaren we namelijk een neiging tot het kwaad, die zelfs na de doopsel blijft. Daarom is het gevecht tegen de zonde en het kwaad, die voor zoveel pijn en lijden zorgen, vaak zo moeilijk.*

Opdracht 2:

1. Ga eens goed voor jezelf nadenken over de keren dat jij, gebruikmakend van je vrijheid om te kiezen tussen goed en kwaad, voor het kwade heeft gekozen en anderen hierdoor pijn en leed heeft bezorgd.
2. Bedenk bij jezelf hoe anders het geweest zou zijn, als jij voor het goede gekozen had.
3. Schrijf een gebed op, waarbij je God om vergiffenis en hulp vraagt, om jouw van de verleiding en het kwade te verlossen.
4. Vertel de klas over zo'n geval in jouw leven waar jij ook in verleiding raakte om het kwade te doen en over de gevolgen daarvan.

7.3 Hoe gaat Jezus om met pijn en lijden bij zichzelf en bij anderen?

Iedere mens ervaart op een gegeven moment lijden in zijn leven. Maar lijden is niet waarvoor we geschapen zijn door God. Het is belangrijk om zich te realiseren dat het ook geen vorm van persoonlijke straf is. *Als mensen lijden, dan lijdt God mee.*

Het lijden kwam in de wereld met de zondeval van de eerste mensen. Lijden hoort niet bij het oorspronkelijke en perfecte plan van God voor de wereld. Maar nu het lijden er is, is het een onvermijdelijk deel van ons leven. *Jezus heeft gedurende zijn leven alles gedaan om het lijden en pijn van de mensen te verhelpen.* Blinden gingen weer zien, verlamden konden weer lopen, hongerige mensen kregen te eten, bezetenen werden van kwade geesten bevrijdt, doden werden uit de dood opgewekt etc.

En om de situatie van lijden en pijn te veranderen, koos Jezus ervoor, om uit liefde voor de

mensen te lijden en te sterven aan het kruis. Hij wist dat Hij het kwade van de duivel alleen kon vernietigen door uit liefde zijn eigen leven op te offeren. Jezus zei dat Hij moest lijden, verworpen gekruisigd moest worden. (Mt. 16,21; Mc. 8,31)

Lijden maakt deel uit van Jezus' missie op aarde. Zo opende Hij de weg naar het eeuwige leven in de hemel. Jezus heeft ons bevrijd, want zelfs in het meest vreselijke lijden hebben we uitzicht op een ander leven: een leven zonder pijn in de hemel!

Lijden begrijpen

Door het lijden van Jezus kunnen we onze eigen lijden ook meer begrijpen. Jezus gaf zin aan onze lijden. Mensen van alle tijden begrepen dit en hebben geleerd om zelfs te midden van erge pijn en lijden, een diepe vrede in zichzelf te vinden. *Dus hoewel lijden altijd wordt veroorzaakt door het kwade, kan het toch een manier zijn om dichterbij God te komen. Zo kan er uit iets slechts toch iets goeds voortkomen.*

Wij moeten alles doen om pijn en lijden zo veel mogelijk te verminderen en te verzachten, zeker voor anderen. Maar er blijft genoeg lijden over. Maar omdat de dood niet het laatste woord heeft en Jezus verrezen is, mogen ook wij te midden van alle lijden en pijn uitkijken naar onze eigen verrijzenis.

Jezus' lijden uit liefde was heel waardevol. Ons lijden krijgt betekenis als we het opdragen aan God, en met Jezus meelijden. Ons lijden brengt ons dan dichterbij God en dat lijden, net als bij Jezus, zal door God beloond worden met verrijzenis en eeuwig leven.

Opdracht 3:

- Lees Mattheüs 5, 1-12 kijk wat Jezus zegt over mensen die lijden.
- Geef je mening over wat deze tekst ons leert over mensen die lijden.

7.4 Sacramenten die ons uitzicht en hoop geven bij lijden en pijn.

“Als iemand van u ziek is, moet hij de priesters van de Kerk laten roepen. Zij moeten voor hem bidden en hem met olie zalven in de naam van de Heer. Dit gelovig gebed zal de zieke redden: de Heer zal hem doen herstellen en hem als hij gezondigd heeft, vergeven. Beken dus aan elkaar uw zonden en bid voor elkaar. Dan zult u genezen. Want het gebed van iemand die de wil van God doet, bezit een krachtige uitwerking.” (Jakobus 5, 14- 16)

Deze Bijbeltekst laat ons zien dat er twee belangrijke sacramenten zijn in geval van pijn en lijden:

1. de sacrament van boete en verzoening
<https://youtu.be/lmyV0pmyRyw?si=6kWcu-49BXL21v0k>
2. de sacrament van ziekenzalving.
<https://youtu.be/FY8mGGA8QuU?si=pAeXmFPxqeonaHXe>

Ad 1 De sacrament van boete en verzoening

God wil de mensen die fouten hebben gemaakt niet bestraffen. Hij wil ze juist de kans geven om opnieuw te beginnen. Hij wil mensen van harte hun zonden vergeven. Daarom stelde Hij het sacrament van boete en verzoening in, dat ook 'de biecht' genoemd wordt.

De Apostelen en hun opvolgers de bisschoppen en priesters, kregen van Jezus de opdracht om mensen op een liefdevolle manier te wijzen op hun fouten en zonden. Fouten en zonden die leiden naar pijn en lijden voor henzelf en voor anderen. Jezus gaf hen de volmacht om namens God zonden te vergeven. (Joh. 20,21-23)

Jezus wilde dat wij zijn vergeving zouden blijven ontvangen door de Kerk, de gemeenschap waar we deel uitmaken. Als we alleen maar bidden hoefden te bidden om vergeven te worden, dan zouden we gemakkelijk kunnen gaan twijfelen of we wel echt vergeven zijn. Maar Gods vergeving is heel echt, en daarom mogen we vol vreugde zijn, iedere keer als een priester ons zegt: "Ik ontsla u van uw zonden...."

Op het moment dat de priester je van je zonden ontslaat (absolutie), worden je zonden écht vergeven door God. Die vergeving krijg je als:

1. je er zelf om vraagt
2. je echt spijt en berouw hebt over wat je gedaan hebt
3. je je voorneemt om het niet opnieuw te doen.

Om goed te biechten moet je je goed voorbereiden,

- denk aan de 10 geboden
- Wees eerlijk en precies

Dan vergeeft God je echt door de absolutie van de priester. Iedere keer dat je berouwvol om vergeving vraagt in de biecht, vergeeft God je van harte. Hij wil jou steeds opnieuw vergeven (Mt. 18,22)

Ad 2 De sacrament van de ziekenzalving

Jezus zocht zieken op en genas hen, ook als ze bij hem werden gebracht (Luc.4,38-40). Zijn Apostelen moesten dat ook doen. (Mc. 16,17-18) De eerste christenen riepen een presbyter (oudsten en priesters) als iemand ziek was. De Apostelen gaven hun taak over aan hun opvolgers (bisschoppen) en hun helpers (priesters en diakens).

De ziekenzalving is bestemd voor:

1. iedereen die ernstig ziek is,
2. in stervensgevaar
3. of bijvoorbeeld een gevaarlijke operatie moet ondergaan.

Wacht niet te lang om een priester te roepen als iemand dit sacrament nodig heeft. *In het sacrament van de ziekenzalving wil God ons:*

- *kracht, vrede en moed geven om ziekte en lijden te dragen.*
- *liefdevol voor onze zonden vergeven en onze ziel genezen.*
- *dan ook lichamelijk te genezen.*

- *het helpt de zieke om zich voor te bereiden op de dood, of om een zware ziekte of handicap te dragen.*

Het kan iemand veel troost geven om het sacrament van de ziekenzalving in aanwezigheid van familie, vrienden en verzorgers te ontvangen. Daarom moeten we barmhartig zijn en op bezoek gaan bij de zieken en voor ze te bidden.

Opdracht 4:

1. Lees de volgende Bijbelteksten en leg uit wat ze te maken hebben met de sacramenten van boete en verzoening en die van de ziekenzalving.
 - a. Joh. 20,21-23 ;
 - b. .Mt. 18,22 :
 - c .Mc.6,17-18
2. Vertel over een ervaring die je had met een van deze twee sacramenten, of bij jezelf of bij een bekende.

God is heel goed voor jullie! Hij heeft jullie uitgekozen, zodat jullie samen met Christus eeuwig zullen leven. Eerst moeten jullie nog een korte tijd lijden. Maar straks zal hij jullie sterk, machtig en krachtig maken.

1 Petrus 5:10

sallyverres.net

8. Advent, Kerstmis, Veertigdagentijd en Pasen

Zoals we in klas 1 gezien hebben heeft onze Katholieke Kerk een Liturgisch kalender. In de Kerk begint het jaar niet op 1 januari, maar eind november of begin december, vier zondagen voor de geboorte van Jezus, die we met Kerstmis vieren. Dit feest is zo belangrijk dat we ons daar vier weken op willen voorbereiden. Deze vier weken noemen we de adventstijd. De voorbereiding op de verrijzenis van Jezus, die we met Pasen vieren, duurt zelfs zes weken (de veertigdagentijd of vastentijd). In dit hoofdstuk gaan we dieper in op deze twee belangrijkste periodes van het Liturgisch jaar van de Kerk.

8.1 Adventstijd, Kerstmis en Epifanie

Advent

Het kerkelijk jaar begint met de adventstijd, vier weken van voorbereiding en nadenken, maar ook van hoop en verwachten. De lezingen richten de aandacht op Gods belofte in het Oude Testament die met de geboorte van Jezus definitief vervuld wordt. De liturgische kleur van de advent is paars. Het gloria wordt in de adventstijd niet gezongen en klinkt pas weer in de kerstnacht.

Op de derde zondag van, de vreugdevolle zondag, zijn we op de helft van het (ver)wachten en daarom kan dan de kleur tussen paars en wit, roze gebruikt worden. We verwachten de geboorte van onze Jezus, onze Verlosser, met Kerstmis, maar we kijken ook uit naar zijn wederkomst aan het einde van de tijd.

Vaak wordt in de weken voor Kerstmis een adventskrans met vier kaarsen neergezet. De krans met groene takken van het eeuwige leven dat we verwachten te ontvangen door de komst van Jezus. De adventskrans helpt ons om naar Kerstmis toe te leven: ieder zondag van de advent steken ze nog één van de vier kaarsen aan.

Kerstmis

Gods engel verkondigde op Kerstmis: "Vandaag is in de stad van David uw Redder geboren; Hij is de Verlosser, de Heer" (Lk. 2,11). Naast Pasen en Pinksteren is Kerstmis het grootste hoogfeest van het jaar. Het wordt in de praktijk gevierd met een Nachtmis en een Dagmis. Met Kerstmis wordt het gloria, dat tijdens het advent niet heeft geklonken, weer vol vreugde gezongen ter ere van God. (Lk. 2,14)

Wat vieren we nu precies met Kerstmis?

We vieren de geboorte van Jezus: God is zelf als mens geboren om heel dicht bij ons te kunnen zijn en ons de weg naar God te wijzen!

Om dit goed tot ons te laten doordringen, is het gedurende acht dagen Kerstmis. Dit noemen we het Kerstoctaaf. Dat duurt van 25 december tot 1 januari.

De volgende feesten worden in de kerstoctaaf gevierd:

- Nacht van 24 december vieren we de Nachtmis
- Op 25 december vieren we de Dagmis
- Op 26 december op de Tweede Kerstdag vieren we het feest van Sint Stephanus. Hij was de eerste martelaar die voor zijn geloof stierf.
- Op 27 december vieren we Johannes de Evangelist.
- Op 28 december vieren we de 'Onnozele Kinderen', dat waren de onnozele jongetjes van minder dan twee jaar uit Bethlehem, die in opdracht van Herodes werden vermoord. (Mt. 2,16)
- Op de zondag na Kerstmis eren we de Heilige Familie met Jezus, Maria en Jozef. (Hoogfeest 30 december)
- Op 1 januari beginnen we het burgerlijk nieuwjaar met het feest van 'Maria de Moeder van God'.

Epifanie

Op 6 januari, (of op de zondag ervoor of erna) vieren we het hoogfeest van de 'Openbaring van de Heer'. Dit noemen we Epifanie, wat betekent: Jezus is bij zijn geboorte geopenbaard als een licht voor alle mensen. In veel landen wordt dit feest ook wel Driekoningen genoemd.

Drie wijzen uit het Oosten zagen aan de stand van de sterren dat er iets groots te gebeuren stond. Ze gingen op reis om bij Jezus neer te knielen en Hem te eren. Hun cadeaus zeggen veel over Jezus:

1. Goud is het geschenk voor een koning
2. Wierook is het geschenk voor een priester
3. En mirre wordt gebruikt om doden te balsemen.

Doopsel van Jezus

Het feest van de Doop des Heren is de afsluiting van de Kersttijd en wordt gevierd op de zondag na Epifanie. Het feest gedenkt de doop van Jezus in de Jordaan door Johannes de Doper.

De evangelisten beschrijven hoe God bij deze doop openbaarde dat Jezus Zijn geliefde Zoon was. Op die dag manifesteerde de Heilige Drie-Eenheid van God zich in de vorm van Jezus die gedoopt werd, de stem van de Vader uit de hemel en de Heilige Geest die in de vorm

van een witte duif op Jezus neerdaalde.

Gedurende heel deze periode vanaf Nachtmis tot en met de Doop des Heer, is wit de liturgisch kleur dat gebruikt wordt. Met de Doopsel des Heer wordt deze Advent en Kersttijd afgerond en beginnen we met de eerste 'tijd door het jaar'. Het wordt ook 'de kleine groene tijd' genoemd, omdat de liturgische kleur groen is.

8.2 De Vastentijd, Goede week en Pasen

Na de Kersttijd komt er een periode dat we de Kleine groene tijd noemen. Het loopt vanaf de Doop van de Heer tot Aswoensdag. Na deze Kleine groene tijd volgt de Vastentijd, dat zijn de veertig dagen voor Pasen. Het is een tijd inkeer en gebed. We willen opnieuw ervan bewust worden dat we zonder Gods hulp en genade het geschenk van Jezus 'offer helemaal niet waard zijn. Jezus vastte veertig dagen in de woestijn om zich voor te bereiden op zijn missie. Wij vasten ook gedurende deze veertigdagentijd om ons voor te bereiden op het Paasfeest.

In de Vastentijd net als in de Adventstijd is de sfeer van de liturgie anders, het feestelijke gloria en alleluja worden niet gezongen. Er zijn ook bijna geen bloemen in de kerk en de muziek is minder uitbundig. De liturgische kleur is paars. Halverwege de veertigdagentijd, op de vierde zondag (de vreugdevolle zondag), kan ook de roze kleur worden gebruikt in plaats van paars.

We gaan in dit hoofdstuk de belangrijkste dagen bespreken vanaf Aswoensdag tot en met Pasen.

Aswoensdag

De veertigdagentijd begint op Aswoensdag. De dagen ervoor wordt op veel plaatsen nog even uitbundig gefeest, gegeten, en gedronken tijdens het carnaval, voordat het grote vasten begint. Op deze 'Vastenavond' (de laatste carnavalsoptocht op dinsdagavond), kunnen we voedsel dat we willen opgeven voor de vastentijd opmaken en ervan genieten, want daarna volgt de

veertigdagenvastentijd.

In de Eucharistieviering van *Aswoensdag* wordt *as* gezegend. Die *as* is gemaakt door de *palmtakjes* van de vorige Palmzondag te verbranden, en het wordt met *wijwater* gemengd. De priester neemt wat as en maakt een 'askruisje' op het voorhoofd van de gelovigen, terwijl hij deze woorden zegt:

“ Bedenk wel: stof zijt gij, en tot stof zult gij wederkeren.” (Gen, 3,19) Deze woorden wijzen op de eindigheid van het aardse leven, maar het askruisje wijst ons ook op het eeuwige leven dat Jezus kwam brengen. Daarom kan de priester ook zeggen: “ Bekeert u en geloof in het Evangelie” (Mc. 1,15).

Voorbereiding tijdens de veertigdagentijd

Op Aswoensdag nemen we ons voor om de veertigdagentijd door te brengen in boetvaardigheid door:

1. Te bidden en na te denken over onze zonden
2. Het doen van goede werken voor anderen

Dit alles om ons te bekeren en voor te bereiden op Pasen. Het is de beste tijd om God in het sacrament van boete en verzoening om vergeving te vragen voor alles wat je fout deed.

In de vastentijd hebben we de gewoonte om te vasten. Vasten betekent niet alleen minder en eenvoudiger eten, maar ook soberder en bewuster leven. Dit noemen we onthouding. Dat kan helpen om ons beter op God te richten en eerlijker te bidden. Bijvoorbeeld ben je iemand die per dag urenlang bezig kan zijn met gamen, sport, surfen op sociale media of iets dergelijks, dan doe je dat in de vastentijd helemaal niet of veel minder. De tijd die dan vrijkomt, besteed je aan bidden, de Bijbel lezen, anderen helpen, meer naar de kerk gaan, etc. Dus ga niet vasten op een activiteit, om daarvoor in de plaats een andere leuke activiteit te gaan doen. Zoiets van: “Ik ga niet meer gamen gedurende deze veertig dagen, maar daarvoor in de plaats ga je lekker op stap met mijn vrienden, of ik ga filmpjes bekijken. Dat is geen onthouding! Net zoals het vasten op vlees, maar daarvoor in de plaats van een

uitbundig vismaaltijd genieten is ook geen vasten! Vasten is sober eten, zorgen voor anderen en bidden; om je te richten op wat echt belangrijk is: je band met Jezus (die ook 40 dagen vastte)

Aswoensdag en Goede Vrijdag zijn de officiële vasten- en onthoudingsdagen. Tussen 6 uur 's morgens en 6 uur 's middags eten we één maaltijd (leeftijd tussen de 10 en de 59) en zo min mogelijk en we onthouden van vlees eten, alcohol drinken snoepen etc. Dit doen we als voorbereiding op het gevecht tegen de zonde. Als ik leer om niet in de verleiding te komen om toch iets lekker te gaan eten, dan is dat een goede voorbereiding om ook de verleiding van de zonde weerstaan.

Opdracht 1:

- a. Schrijf mogelijke activiteiten waarop je je kunt onthouden in de vastentijd op.
- b. Welke ga je kiezen en waarom?
- c. Wat ga je daarvoor in de plaats doen om je voor te bereiden op Pasen?

Palmzondag of Passiezondag

De Eucharistieviering van Palmzondag begint met het Evangelie over de intocht van Jezus in Jeruzalem, waar Hij als koning werd binnengehaald. Vervolgens begeleiden we Hem net als de inwoners van Jeruzalem in een processie met palmtakken en we zingen intussen

'Hosanna'. (Mt. 21,8-9). Na de processie slaat de sfeer in de kerk om. Nu horen we het lijdensverhaal van Jezus. Dezelfde menigte die Hem jubelend Jeruzalem heeft binnengehaald, keert zich tegen Hem. We roepen allemaal "kruisig Hem!" (Mt. 27,22), iedere keer als we tegen Jezus zondigen.

Vanwege dit lijden van Jezus aan het kruis is de liturgische kleur rood en heet deze Palmzondag ook Passiezondag. De kerkgangers nemen na de viering hun palmtakje mee naar huis om het achter het kruisbeeld te steken, of om een kruis van te maken.

Opdracht 2:

1. Lees Mt. 21, 1-9 en beantwoord de volgende vraag:
 - a. Waarom lopen we op Palmzondag in een processie zwaaiend met palmtakken en zingen we 'Hosanna'?
2. Waarom wordt de Palmzondag ook Passiezondag genoemd?

De Goede Week

Met Palmzondag begint de laatste week van de veertigdagentijd, de Goede Week. Het wordt Goede Week genoemd vanwege het vele goede dat Jezus ons bracht, vooral door zijn lijden, sterven en verrijzenis.

Op Witte Donderdag, Goede Vrijdag, Stille Zaterdag en in de Paaswake vieren we de kern van ons Katholieke geloof. Deze drie dagen noemen we het Paastriduüm.

Witte Donderdag

De Witte Donderdag is de dag van de *instelling door Jezus van zowel de Eucharistie als het priesterschap*.

De priesterschap

- Op de ochtend van Witte Donderdag (of eerder in de Goede Week, zoals bij ons op de dinsdagavond) komen de priesters van een bisdom (bij ons alle priesters van de 6

eilanden van de voormalige Nederlandse Antillen) samen met hun bisschop, om in een plechtige Eucharistieviering hun geloften als priesters te vernieuwen.

- Ook wordt in deze zogenaamde 'Chrisma mis' de drie oliën gezegend, die voor de sacramenten in het komend jaar nodig zijn. (catechumenenolie; ziekenolie en het heilige chrisma)

De Eucharistie

Op de avond van Witte Donderdag vieren we het feest van drie grote gaven die Jezus aan de Kerk heeft gegeven:

1. De Eucharistie
2. Het priesterschap
3. De Liefde die tot voorbij de dood gaat.

Om dit alles te vieren is de liturgische kleur wit. We gedenken hoe Jezus tijdens het Laatste Avondmaal met zijn vrienden

- de Eucharistie instelde. Het eten van Brood (zijn lichaam) en het drinken van wijn (zijn bloed).
- En de voeten van zijn leerlingen waste als een nederige bediende, en gaf hen de opdracht om hetzelfde te doen met anderen.

Zo laat Jezus ons zien dat de Eucharistie direct verbonden is met liefde en dienstbaarheid aan de naaste. De priester gaat dan ook tijdens de liturgie van Witte Donderdag de voeten van 12 mensen wassen om de dienstbare liefde van Jezus zichtbaar te maken.

Aan het einde van de viering op Witte Donderdag wordt

1. De ciborie (schaal) met het Lichaam van Jezus (de hosties) op het altaar geplaatst en bewierookt. Het tabernakel, waar de hosties gewoonlijk bewaard worden, is leeg en staat open.
2. Het Lichaam van Jezus wordt naar een tijdelijk altaar 'het rustaltaar' gebracht, waar het tot Pasen zal blijven. Dit betekent dat Jezus in ons midden blijft ook als we op Goede Vrijdag zijn sterven gedenken.
3. Het alledaagse altaar ontbloot: alles wordt weggehaald zodat het altaar nu helemaal kaal is.
4. En zo begint de laatste uren van Jezus' lijden. Net als tegen zijn leerlingen zegt Hij nu ook tegen ons: " blijf wakker en bid dat jullie in de beproeving niet bezwijken. De

geest is wel van goede wil, maar het vlees is zwak.” Daarom blijven we na de Eucharistie viering op Witte Donderdag enkele uren in de kerk om in stilte te bidden.

Goede Vrijdag

Op Goede Vrijdag om drie uur riep Jezus luidkeels aan het kruis: “Vader, in Uw handen beveel ik mijn geest” (Lc.23,44-46). Na deze woorden stierf Hij om ons het leven te brengen. Dit is het Goede van Goede Vrijdag, het is ‘het uur van de barmhartigheid’ oftewel ‘van liefde tot het uiterste. ‘Net als de andere vieringen van het triduüm is het bijwonen van de plechtige liturgie van Goede Vrijdag voor iedere gelovige een christenplicht.

In de liturgie van Goede Vrijdag nemen we uitgebreid de tijd om samen te bidden bij Jezus die voor ons zijn leven heeft gegeven aan het kruis. Om drie uur 's middag komen we in stilte in een kale kerk samen.

- De klok wordt niet geluid.
- De beelden zijn afgedekt, er branden geen kaarsen en de muziekinstrumenten zwijgen.
- Het altaar is leeg en kaal, er is geen enkele versiering.
- Het lege tabernakel staat met de deuren wijd open en bevestigd in stilte: Jezus is gestorven.

Lijdensverhaal en voorbede

De priester en de diaken komen in stilte binnen in rode gewaden en ze gaan vóór het altaar plat op de grond liggen. Alle anderen knielen. Zo willen we Jezus aanbidden en onze totale overgave uitdrukken aan Hem die zijn eigen leven voor ons heeft gegeven.

Daarna wordt tijdens het Evangelie het lijdensverhaal volgens het evangelie van Johannes gelezen. (Joh.18, 1-19, 42) We luisteren staande naar het verhaal en als ze komen bij het moment dat Jezus stierf, dan knielen we allemaal. Hierna volgen enkele gebeden.

Kruisverering en communie

Daarna volg de kruisverering. Een bedekte kruis wordt door de priester of diaken plechtig binnengedragen. Tot drie keer toe (achterin, middenin en voorin de kerk) zingt hij:

“Aanschouw dit kostbaar kruis, waaraan de Redder

heeft gehangen.” Allen antwoorden: “Kom, laten wij aanbidden.”

Telkens laat de priester een stukje van het kleed los om het kruis aan iedereen te laten zien, als teken van het bovenmenselijke offer dat

Jezus voor ons heeft gebracht. Eenmaal vooraan haalt de priester het doek helemaal weg en is het kruis helemaal te zien. Iedereen knielt enige tijd in aanbidding. Vervolgens kunnen we als teken van onze liefde voor Jezus naar voren gaan om het kruis te kussen. Op dit moment vraagt Jezus aan ons allemaal om ook onze kruis op te nemen en Hem te volgen. (MC.8,34)

Daarna ontvangen we de communie, die op Witte Donderdag in het rustaltaar is bewaard. Zelfs op Goede Vrijdag laat Jezus ons niet alleen.

Na het slotgebed gaat de priester in stilte weg. Het kruis blijft achter, verlicht door twee kaarsen in een verdere kale en donkere kerk. We gaan zo in stilte deze nacht van gebed in.

Opdracht 3:

1. Je hebt gelezen wat wij als gelovigen op Goede Vrijdag moeten doen. Wat doe jij op Goede Vrijdag?
2. Welke andere gewoontes hebben mensen in deze Goede Week?

De Paaswake en de Paasmorgen

Van oudsher hadden de christenen de gewoonte om in de nacht waarin Jezus is verrezen, bij elkaar te komen. Ze brachten deze nachtwake door met gebed, lezingen uit de Bijbel, psalmen en liederen. Tegen zonsopgang werd de Eucharistie gevierd, omdat Jezus vlak voor zonsopgang was opgestaan. Het was nog donker toen de vrouwen naar zijn graf gingen en te horen kregen:

“Hij is niet hier: Hij is opgestaan, zoals Hij gezegd heeft.” (Matteüs 28, 5-6)

De Paaswake is het hoogtepunt van het kerkelijk jaar, want alleen door de verrijzenis krijgt alles wat Jezus zei en deed zijn betekenis. In zijn verrijzenis belooft Hij ook ons het eeuwige leven.

Lichtritus

In het duister van de nacht van Stille Zaterdag komen we samen. Aan het begin van de viering wordt buiten de kerk een vuur aangestoken en gezegend. Hieraan wordt de paaskaars ontstoken, die symbool staat voor Christus, ons enige Licht. De diaken of priester draagt de kaars door de donkere kerk, terwijl hij driemaal zingt:

“Licht van Christus!” Iedereen antwoordt: “Heer, wij danken U!” De kleine kaarsjes van alle

aanwezigen worden aangestoken aan het vlammetje van de paaskaars. Ineens is de donkere kerk vol licht.

Liturgie van het Woord

Tijdens de nachtwake worden:

- Zeven teksten uit het Oude Testament gelezen, die vertellen over Gods geschiedenis met zijn volk. Na elke lezing volgt een psalm en een gebed.
- Daarna wordt uit volle borst het Gloria gezongen, dat – net als het Alleluja – tijdens de veertigdagentijd niet is gezongen.
- Alle lichten gaan aan, de altaar kaarsen worden ontstoken.
- De belletjes rinkelen en de klokken luiden. Het is groot feest: in deze nacht is Jezus werkelijk opgestaan uit de dood!
- Daarna wordt gelezen uit de brief van Paulus waarin staat dat als Christus uit de dood is verrezen, Hij niet meer sterft. (Romeinen 6, 3-11)
- Voor het Evangelie wordt plechtig het Alleluja gezongen, waarna iedereen jubelt: “Alleluja! Jezus is verrezen!”

Doop en Eucharistie

Pasen is hét moment voor christelijke initiatie. Dat is het proces waardoor iemand wordt opgenomen in de christelijke gemeenschap en volledig deel gaat uitmaken van het leven in Christus. Het begint met Doopsel, daarna Eucharistie en dan Vormsel. Als de priester met de dopelingen bij het doopvont staat,

- roepen we op voorspraak van alle heiligen Gods genade over het doopwater af.
- Met de Litanie van alle Heiligen roepen we hen één voor één aan en vragen we hen voor ons te bidden.
- In het gebed waarmee de priester het water zegent, horen we opnieuw de geschiedenis van onze verlossing.
- Nadat de dopelingen het kwaad van de duivel hebben afgewezen en Jezus als hun enige Heer hebben erkend, worden ze gedoopt en gevormd.
- Vervolgens hernieuwen alle gelovigen hun doopbeloften.
- Als teken van het nieuwe leven dat met het doopsel is begonnen, wordt iedereen besprenkeld met het nieuwe doopwater. In de doop sterven en verrijzen we als het ware met Christus en beginnen we een nieuw leven met Hem.

- De Paaswake wordt afgesloten met de vreugdevolle en plechtige viering van de Eucharistie.

De Paasmorgen

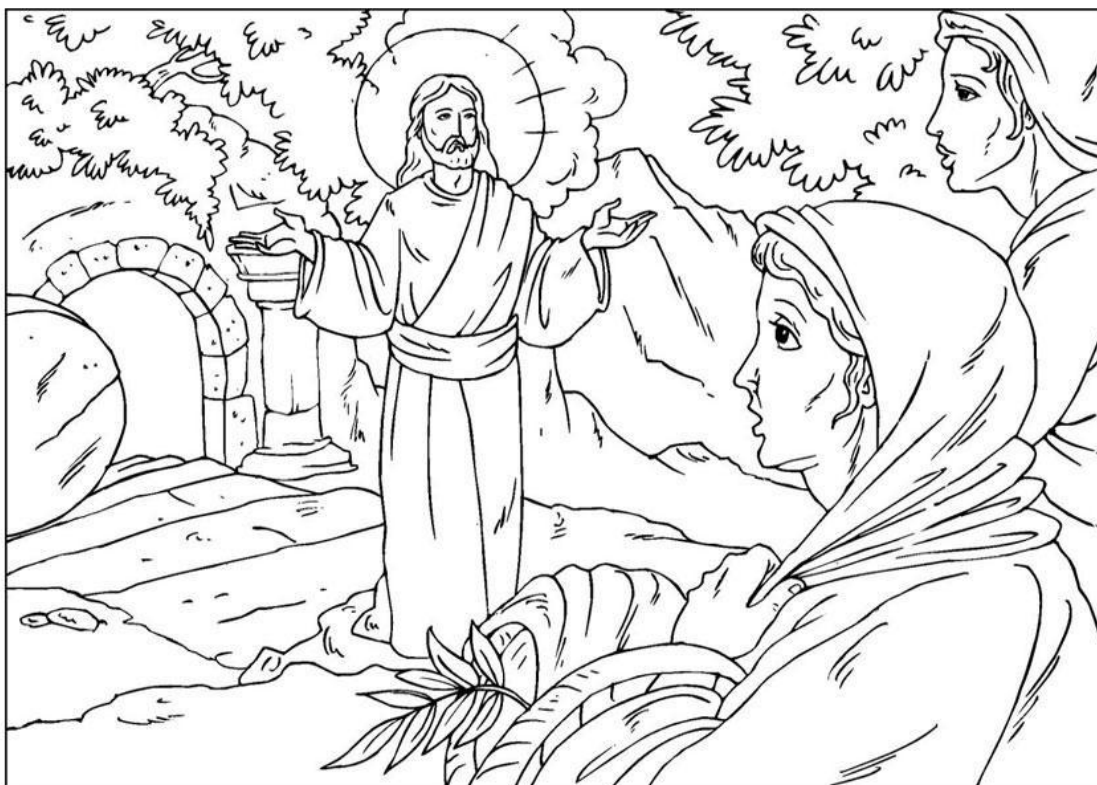
Pasen is het hoogtepunt van het kerkelijk jaar, want we vieren dan de basis van ons geloof. Omdat Jezus op een zondag is verrezen, is iedere zondag een klein Pasen, waarop we gedenken en vieren dat Jezus is gestorven aan het kruis, begraven en door God verrezen uit de dood. Sint Paulus schreef:

“Als Christus niet is verrezen, is uw geloof waardeloos en ligt u nog in zonde.” (1 Korintiërs 15, 17) Maar Jezus is verrezen, en dat is het grote feest van Pasen!

Gedurende de acht dagen na Pasen de Paasoctaaf, is het in de liturgie elke dag Pasen. De Paasoctaaf wordt afgesloten op de zondag na Pasen met het feest van

de Goddelijke Barmhartigheid. De barmhartigheid en liefde van God, die ons zijn eigen Zoon gaf, worden met Pasen duidelijk zichtbaar. (Johannes 3, 16)

De Paastijd duurt veertig dagen tot Jezus' Hemelvaart, en nog tien dagen tot Pinksteren, de neerdaling van de Heilige Geest op de leerlingen van Jezus. De Paastijd duurt dus vijftig dagen, en de liturgische kleur is wit.

Opdracht 4:

1. Waarom vieren christenen de Paaswake in de nacht?
 - A) Omdat Jezus toen zijn kruis droeg
 - B) Omdat Jezus 's nachts is geboren
 - C) Omdat Jezus voor zonsopgang is opgestaan
 - D) Omdat het traditioneel gezelliger is
2. Wat gebeurt er aan het begin van de Paaswake?
 - A) De klok wordt geluid
 - B) Er wordt een vuur ontstoken en de paaskaars aangestoken
 - C) Het Evangelie wordt gelezen
 - D) De dopelingen worden gezegend
3. Wat symboliseert de paaskaars?
4. Wat is de liturgische kleur van de Paastijd?
5. Hoeveel lezingen uit het Oude Testament worden er tijdens de Paaswake traditioneel gelezen?
6. Wat wordt er gezongen na de lezingen, vóór het Evangelie?
7. Wat gebeurt er tijdens het doopgedeelte van de Paaswake? (meerdere antwoorden mogelijk)
 - A) De dopelingen worden gezalfd
 - B) Het doopwater wordt gezegend
 - C) De doopbeloften worden hernieuwd
 - D) Iedereen ontvangt de communie
8. Waarom is Pasen het hoogtepunt van het kerkelijk jaar? (open vraag)
9. Hoe lang duurt de Paastijd in totaal?
 - A) 40 dagen
 - B) 50 dagen
 - C) 7 dagen
 - D) Tot Kerstmis

9. Ware liefde

Als je nou de ware liefde nog niet hebt gevonden, of die perfecte persoon wél bent tegengekomen, of als je jezelf door spijt en verwarring afvraagt of de liefde waar je van droomde wel echt bestaat, dan zijn de volgende bladzijden voor jou geschreven.

Als je katholiek opgevoed bent, dan heb je zeker wel eens van iemand gehoord dat seks voor het huwelijk verkeerd is. Maar wanneer je naar het waarom daarvan vraagt, dan hoor je zoiets als "het is gewoon verkeerd, dus doe het niet", of "je kunt er ziek van worden of zwanger van raken!" Hoewel ik er zeker van ben dat jij je realiseert dat seks consequenties kan hebben –en deze kunnen ernstig zijn– zijn deze argumenten niet altijd overtuigend.

Onze generatie heeft geleerd hoe wij geslachtsziekten kunnen vermijden, maar wat wij werkelijk willen weten is hoe wij een echte liefdesrelatie kunnen vinden, opbouwen en onderhouden. Wij zien seks als een groot geschenk en dus raken wij snel geïrriteerd wanneer er gesproken wordt over geslachtsziekten en de frequentie van buitenechtelijke zwangerschappen. Wanneer jij open staat voor een andere benadering en wanneer jij wilt dat het geschenk dat seks is, die plaats krijgt die het verdient, lees dan verder.

9.1 "Hoe vind ik liefde?"

Iedereen verlangt naar liefde. Iedereen verlangt ernaar om zichzelf aan iemand anders te geven. *Wij zijn voor de liefde geschapen en die behoefte zit zo diep in ons dat velen liever het risico lopen om zwanger te worden of een geslachtsziekte op te lopen dan om zonder liefde te leven.* Misschien zijn wij bereid deze risico's te lopen omdat men zegt dat seks hetzelfde is als liefde. Maar dan zien wij relaties waarin de liefde door seks (overspel, vreemdgaan, verkrachting enz.), kapot is gemaakt en vragen ons af wat er verkeerd ging. Als seks liefde is, hoe kan door seks, de liefde kapot gemaakt worden? *De enige oplossing die dit kwaad en deze verwarring kan doorbreken is de deugd die bekend staat als kuisheid.*

"Wat is kuisheid?"

Kuisheid is een deugd die betrekking heeft op de menselijke seksualiteit. Een deugd is een goede, met een zeker inspanning verworven gewoonte, zoals bijvoorbeeld respect of eerlijkheid. *Als je kuis leeft betekent het dat je al je seksuele verlangens ordent, volgens de eisen van echte liefde.*

Wanneer je van iemand houdt, zult je bereid zijn voor deze persoon ieder offer te brengen en zult je er alles voor over hebben om deze persoon niet te beschadigen. Kuisheid betekent dat je deze definitie van liefde overneemt en toepast op seks.

Sommigen denken dat kuisheid eenvoudigweg "geen seks" betekent. Maar dat is onthouding, helemaal geen seks hebben met niemand in welke situatie ook. *Kuisheid zorgt ervoor dat je weet wanneer en met wie je seks kan hebben om echt gelukkig te zijn.*

Kuisheid wordt op een verschillende manier beleefd, afhankelijk van iemands levensstaat.

- Voor iemand die ongehuwd is, betekent kuisheid seksuele onthouding (geen seks voor het huwelijk).
- Voor iemand die getrouwd is, betekent kuisheid:
 - wederzijds respect,
 - trouw aan elkaar,
 - en je volledig geven aan je partner binnen het huwelijk.

Kuisheid bevrijdt een stel van de egoïstische houding waarbij zij elkaar gebruiken alsof de ander een object in plaats van een persoon is. Kuisheid stelt hen in staat om werkelijk lief te hebben.

"Hoe weet je of het liefde is?"

Emoties moeten nooit verward worden met liefde, want emoties/gevoelens gaan altijd op en neer. Je kunt nu helemaal gek zijn op iets of iemand, maar dan kom je iemand of iets anders tegen die "beter is" en je vergeet de vorige.

Echte liefde is als je altijd doet wat het beste is voor degene van wie je houdt. Echte liefde gaat dus niet over wat ik goed vind, maar wat goed is voor de ander en de ander doet hetzelfde voor jou.

Het tegenovergestelde van liefhebben is "gebruiken". Jongens maken bijvoorbeeld vaak gebruik van meisjes voor lichamelijk genot, en meisjes maken gebruik van jongens voor hun sociale of emotionele behoeften. Maar zij raken nooit bevredigd. Ben je al seksueel actief in je relatie en je wilt weten of het echte liefde is, pas dan de liefdestest toe! *Neem het seksuele deel uit de relatie weg en beoefent de deugd van de kuisheid. Gaat de relatie evengoed verder, dan weet je dat het echte liefde is.*

Opdracht 1:

Schrijf van de volgende woorden op wat je ervan geleerd hebt in paragraaf 9.1.

Geslachtsziektes en ongewenste zwangerschap – kuisheid – deugd – gebruiken- emoties – onthouding – echte liefde

9.2 En wat als wij echt van elkaar houden?

Om welke 4 redenen moet je geen seksuele relatie hebben voor het huwelijk, al houden jullie echt van elkaar?

- Als seks in beeld is gekomen, duurt de gemiddelde relatie van tieners drie weken.
- Wanneer je eenmaal met seks begint, wordt het vaak het middelpunt in jullie relatie, al het andere wordt onbelangrijk. Jullie gaan elkaar gebruiken in plaats van dat jullie van elkaar houden.
- Met seks doet het lichaam een belofte aan het andere lichaam dat je jezelf helemaal geeft aan de ander, en ben je niet getrouwd met die ander dan is dit een leugen. Alleen in het huwelijk kunnen de echtparen zich helemaal aan elkaar geven. (liefde, lichaam, naam, bezittingen, families enz.)
- Met vrijen schenk je je lichaam aan de ander, daarom behoort de gave van lichaam en geest plaats te vinden in een blijvende trouwe relatie: het huwelijk! Anders wordt dit kostbaar 'geschenk' gereduceerd tot een 'lening'.
- Kuisheid vóór het huwelijk is een voorbereiding op momenten dat seks ook binnen het huwelijk niet mogelijk is, zoals na de geboorte van een kind of bij ziekte. Wie kuisheid niet leert vóór het huwelijk, loopt later meer risico op ontrouw of het opzoeken van seksuele content online – wat ook een vorm van ontrouw is.

Waarom is seks buiten het huwelijk verkeerd als niemand kwaad wordt gedaan?

1. Seks buiten het huwelijk zorgt voor zowel lichamelijke als emotionele schade.

Lichamelijke schades:

- Ongewenst zwangerschap
- Geslachtsziektes

Emotionele schades:

- Je vergeet je voorgaande sekspartners niet en de beelden van vorige seksrelaties blijven in je hoofd en dit is moordend voor iedere vorm van intimiteit. (Je blijft onbewust partners met elkaar vergelijken)
- Vorige seksuele relaties drukken ook zwaar op je nieuwe partner. Die blijft zich steeds afvragen of je aan de andere denkt tijdens jullie intimiteit.
- De partner van degene waarmee je seks had voelt zich ook bedrukt, en vraagt zich af of zijn partner aan jou denkt tijdens hun seksrelatie.

2. Veel stellen gebruiken seks om andere problemen toe te dekken zoals: gebrek aan intimiteit, liefde, vertrouwen, acceptatie, waardering voor hun mannelijkheid/vrouwelijkheid enz. Als ze merken dat seks niet geholpen heeft, vallen

ze in depressie of plegen soms zelfs zelfmoord.

3. Ook brengt seks buiten het huwelijk schade toe aan het vertrouwensrelatie tussen jou en je ouders.

Je zou niet gauw vinden dat een tiener tegen zijn ouders gaat zeggen mama, papa, ik ga vanavond met mijn vrienden naar de Movies. Daarna gaan we ergens waar we seks met elkaar kunnen hebben. Dus wacht niet op mij ik kom laat terug. Nee toch! Je gaat liegen dat je met vrienden naar de Movies gaat, of dat jullie aan een schoolopdracht gaan werken enz. En later als je ouders er achter komen, dan doet je hen verdriet en hun vertrouwen in jou wordt beschadigd.

4. Het zorgt ook voor problemen op school

Schoolprestaties gaan achteruit en er ontstaan vaak ook veel praatjes en problemen op school. Soms verlies je langdurige vriendschappen voor een seksuele relatie dat niet lang gaat duren.

5. Het ergste is dat seks buiten het huwelijk schade brengt aan de ziel.

God heeft de seks voor het huwelijk geschapen. Seks buiten het huwelijk is een zonde, en zondes scheidt ons af van God. En een ziel zonder God is een levenloze ziel.

Wat geeft het als wij er allebei mee instemmen?

Dan moeten jullie rekening houden met de volgende gevolgen:

- Wanneer seks eenmaal in beeld komt, is het bijna onmogelijk objectief over een relatie te zijn. Je denkt dan niet meer goed na. Gedurende de seksuele opwinding komt er in je lichaam een chemisch stof vrij, die we oxytocine (knuffelhormoon) noemen. Het is net als een superlijm die jullie emotioneel aan elkaar bindt. Je kunt door oxytocine niet meer kritisch nadenken en je geheugen wordt aangetast.
- Oxytocine is net als een pleister, hoeveel keren je het plakt en dan weer losrukt, hoe minder goed het blijft hechten de volgende keer. *Eerdere seksuele relaties tasten je vermogen om je aan de ander te binden aan.*
- Vrouwen hebben ook een ander hormoon oestrogeen die de lichaamsreactie van oxytocine versterkt. *Daarom krijgen vrouwen een hechtere band met de mannen en lijden ze ook het meest als de relatie verbroken wordt.*

Wat is er verkeerd aan seks als de relatie tot een huwelijk leidt?

1. Paren die voor het huwelijk met elkaar naar bed gaan, hebben drie keer zo'n grotere kans op echscheiding dan de paren die tot het huwelijk wachten.

2. De seksuele relatie voor het huwelijk verblind de paren zo dat zij niet meer instaat zijn om elkaar helder als mogelijke echtgenoten te zien. De lust kan de afwezigheid van liefde verbergen, of de liefde komt nooit tot ontwikkeling.
3. Paren die voor het huwelijk samenwonen, hebben een twee keer zo grote kans om vreemd te gaan (ongetrouwde paren), en de kans dat ze overspel (getrouwde paren) plegen is drie keer zo groot.

De deugden die nodig zijn om een huwelijk in stand te houden zijn:

- a. geduld b. zelfbeheersing c. en opoffering.

Precies deze drie kwaliteiten heb je ook nodig om van seks te onthouden voor het huwelijk. Want de paren moeten zichzelf beheersen, opofferen en geduldig wachten met seks tot na het huwelijk, dan hebben zodoende al geoefend voor het huwelijksleven. Stellen die meer waarde hechten aan seksueel genot, krijgen niet de kans om deze deugden op te bouwen om in hun huwelijk hun liefde levenslang vol te houden. Behandel je lichaam als een kostbare schat die zorgvuldig bewaard moet worden, een schat die slechts kan worden weggeschonken middels een trouwring en de daarbij behorende levenslange belofte van ware liefde.

Opdracht 2:

1. Kies twee van de onderdelen in paragraaf 9.2 en ga in groepjes van 4 je mening hierover discussiëren.
2. Kies het onderdeel dat meer aandacht trok om klassikaal te bespreken.

9.3 "Iedereen doet het toch?"

Nee hoor. Talloze jonge mensen hebben zich gerealiseerd wat ware liefde inhoudt en wat de waarde is van seks. Ze hebben genoeg van wat Netflix en zoveel tijdschriften hen voorhouden en ze *willen zich de kans op de liefde die God voor hen in afwachting heeft, niet laten ontnemen*. In feite neemt de frequentie van seksuele activiteit van tieners al een tiental jaren af en is de meerderheid van de studenten van middelbare scholen nu nog maagd. Bovendien *wensen de meeste studenten die tijdens hun schooltijd wel seks hebben gehad, dat zij daarmee gewacht zouden hebben*. Als je toekomstige huwelijkspartner zijn of haar hele leven heeft gewacht om dit geschenk alleen aan jou te geven, zou je dat beschouwen als een hindernis of zou je daardoor vereerd zijn?

"Wie wil er nu wachten met seks tot het huwelijk?"

Hoe onschuldiger je blijft, hoe groter je vreugde zal zijn om alles te delen op je huwelijksnacht. Sommigen zeggen dat seks er is voor het plezier, maar wat blijft er over om samen te ontdekken, als je vóór het huwelijk alles al hebt meegemaakt? Seks vóór het huwelijk neemt iets weg van de **uniekheid en spanning** van die eerste keer samen. Maar als je wacht, wordt de liefde juist **sterker** – omdat je iets kostbaars bewaart voor degene die het écht verdient: **je huwelijkspartner**. Je maagdelijkheid is geen last die je "kwijtraakt", maar een **geschenk dat je geeft** – met liefde, vrijheid en vertrouwen.

"Wat als ik geen maagd meer ben?"

Het verliezen van je maagdelijkheid hoort bij het verleden. Maar **kuisheid gaat over het nu** – over hoe je vandaag leeft. Wat er vorige week of vorig jaar is gebeurd, verandert niets aan je waarde. Je bent nog steeds het waard dat iemand op je wacht om met jou te trouwen.

Misschien heb je je maagdelijkheid verloren, of is die van je afgenomen. Maar je hebt nog altijd **jezelf** en dat is een waardevol geschenk om ooit te geven. Begin vandaag met een leven in **zuiverheid en respect**. Trouwens je hebt niet altijd een relatie nodig, want **onafhankelijkheid en innerlijke kracht** zijn ook aantrekkelijke eigenschappen.

"Vergeeft God je als je al seks hebt gehad?"

In de Bijbel werd een vrouw die overspel had gepleegd, bij Jezus gebracht. Hij veroordeelde haar niet maar vergaf haar en zei dat zij niet meer moest zondigen (Joh 8, 1-11). Zijn barmhartigheid is vandaag de dag nog steeds even groot, dus ontvang het sacrament van de verzoening en woon vervolgens de heilige Mis bij. Tijdens de biecht ontvang je Gods genade en in de Eucharistie schenkt God ons geestelijk voedsel door zijn Lichaam en Bloed, om verder in kuisheid te kunnen leven.

Bekeer je met heel je hart naar Christus en zijn onbevleete Moeder en zij zullen je laten deelnemen aan hun zuiverheid. Bied God je lichaam en je herinneringen aan en laat Hem je beter maken. Vanwege zijn oneindige barmhartigheid en vanwege het feit dat zuiverheid een geschenk van Hem is, is het nooit te laat om de mens te worden die Hij wil dat je bent.

"Hoe blijf ik zuiver?"

Allereerst, laat je in je relaties niet leiden door angst om afgewezen te worden. Veel jonge mannen en vrouwen zijn bang dat zij hun vriend kwetsen of kwijt raken, als zij niet aan zijn

seksuele verlangens tegemoet komen. *Dit gevoel van onzekerheid moet je overwinnen, als je ooit bemind wilt worden op de manier die je verdient.*

Naast je lichaam, moet je ook je geest bewaken. Zoals de heilige Paulus zegt, "Blijf aandacht besteden aan al wat waar en edel is, rechtvaardig en rein..." (Fil 4, 8). Dus doe je verbeelding geen geweld aan met sensuele TV programma's, tijdschriften, praatjes, of muziek die zinloze seks verheerlijken.

"Hoe is het mogelijk om zuiver te zijn?"

Zuiverheid is een gave van Jezus Christus en als wij er met nederigheid en volharding om vragen, zal Hij ze ons schenken. Zonder Hem, is zuiverheid onmogelijk. Maar, met de woorden van paus Johannes Paulus II, liefde "overwint omdat ze bidt". Of, zoals de heilige Paulus zegt: "Ik vermag alles in

Hem die mij kracht geeft" (Fil 4, 13). Dus als je genade wilt ontvangen, breng dan tijd door met Jezus in gebed, woon de heilige Mis bij en ga biechten. Wees ervan overtuigd dat zuiverheid van geest, hart en lichaam mogelijk is.

"Wat moet ik nu doen?"

Wees niet passief, maar bereid je voor op echte liefde. Ga stappen met degenen die jouw levensstijl steunen in plaats van ze af te keuren. Stel hoge eisen aan je relaties, want als je met minder genoegen neemt, zal je minder krijgen.

Als je je geroepen voelt tot het huwelijk, bid dan voor je toekomstige echtgenoot, dat hij of zij bewaard mag worden voor de misleiding van de zonde; wees ervan overtuigd dat de Heer jullie beiden met elkaar zal verbinden, op het moment dat dit voor jullie het beste is.

Terwijl sommigen geroepen worden tot het huwelijk, worden anderen uitgenodigd om zichzelf volledig weg te schenken in het priesterschap of in een leven als kloosterling. Weer anderen kunnen ook ongehuwd blijven en een gelukkige kuise leven hebben. *Denk eraan niet iedereen is geroepen om te trouwen!*

Opdracht 3:

1. Ga je eigen leven na en bedenk of je wel of niet kuis leeft?
2. Aan wie denk je als je aan een kuis persoon denkt en waarom?
3. Schrijf in ongeveer 20 zinnen alles wat je van dit hoofdstuk is bijgebleven op.
4. Beantwoordt de vragen bij de volgende casussen.

Casus 1 – "Vriendschap of Meer?"

Mila (15) en Sem (15) zijn al jaren beste vrienden. De laatste tijd beginnen ze allebei gevoelens voor elkaar te krijgen. Sem wil graag een relatie en denkt dat daar ook seks bij hoort. Mila twijfelt. Ze vindt Sem leuk, maar is er nog niet klaar voor om verder te gaan. Ze is bang dat als ze 'nee' zegt, ze hem als vriend (of als mogelijke partner) kwijtraakt.

1. Wat kunnen Mila en Sem doen om eerlijk te zijn tegen elkaar?
2. Hoe kun je aangeven dat je iets nog niet wilt, zonder dat het je relatie schaadt?
3. Wat zegt deze situatie over het belang van wederzijds respect?

Casus 2 "Iedereen doet het al... toch?"

In de klas praten veel leerlingen openlijk over hun relaties en seksuele ervaringen. Jonas (16) heeft nog geen relatie gehad en is nog niet seksueel actief. Hij voelt zich hierdoor soms raar of achtergesteld. Op sociale media lijkt het alsof 'iedereen' al van alles doet. Hij vraagt zich af of hij normaal is en of hij zich moet haasten om erbij te horen.

1. Waarom denkt Jonas dat hij achterloopt?
2. Wat zegt deze casus over groepsdruk of sociale media?
3. Wat zou jij tegen Jonas zeggen als je zijn vriend(in) was?

Casus 3 – "Mijn lichaam, mijn keuze"

Layla (17) heeft een vriend met wie ze al een tijdje samen is. Ze praten open over hun relatie, maar haar vriend dringt de laatste tijd aan op seks. Layla vindt hem lief, maar voelt zich nog niet zeker. Ze vindt het moeilijk om dit te zeggen, want hij zegt dat "als je echt van iemand houdt, je dat samen doet."

1. Wat vinden jullie van de uitspraak: "Als je van iemand houdt, doe je dat"?
2. Heeft Layla het recht om haar eigen tempo te bepalen? Waarom?
3. Hoe zou een gezonde relatie eruitzien in deze situatie?

Casus 4– "De groepsapp"

In de groepsapp van de klas worden soms foto's en grapjes gedeeld over relaties, zoenen en seks. Iedereen doet mee, behalve Jayden. Hij vindt sommige dingen een beetje ongemakkelijk, maar durft dat niet te zeggen, omdat hij bang is dat ze hem saai vinden.

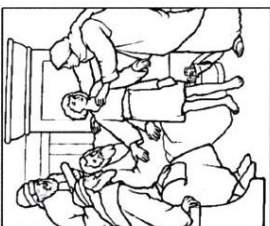
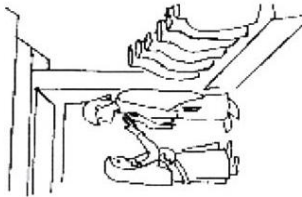
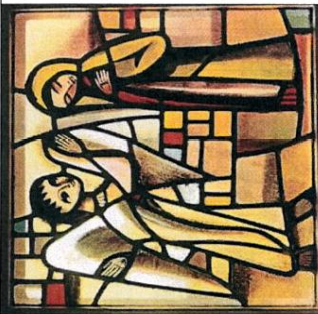
1. Waarom is het moeilijk voor Jayden om eerlijk te zijn?
2. Hoe kun je iets zeggen in een groep zonder ruzie te krijgen?
3. Wat zou jij doen als jij Jayden was?

Casus 5 – "Twee werelden"

Amina is thuis opgevoed met het idee dat je pas met liefde of verkering bezig hoeft te zijn als je volwassen bent. Maar op school hebben veel klasgenoten al verkering of praten over relaties. Amina voelt zich soms anders en weet niet of ze haar mening moet veranderen.

1. Is het erg als je anders denkt dan je klasgenoten?
2. Hoe kun je trouw blijven aan jezelf, maar toch met anderen omgaan?
3. Wat zou jij doen als je je zo voelde

Luister naar dit lied: <https://youtu.be/XqSBMRQgOJQ> My Mistake Pet Ross
Geef je mening hierover.

<i>Maria vind Jezus terug in de tempel</i>	
<i>Maria zegt dat de dienaren moeten doen wat Jezus zegt</i>	
<i>Maria staat onder het kruis</i>	
<i>Maria bezoekt haar nicht Elisabet</i>	
<i>Kerstmis: Jezus is geboren</i>	
<i>De opdracht van Jezus in de tempel</i>	

Dominospel over Heilige Maria uitknippen en correct plakken.